

Křesťanská mládežnická společenství se zaměřením na jejich pedagogický aspekt

Vladěna Reková

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

Univerzita Tomáše Bati
Institut mezioborových studií Brno
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Vladěna REKOVÁ**
Osobní číslo: **H118257**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Křesťanská mládežnická společenství se zaměřením
na jejich pedagogický aspekt**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v materiálu IMS "Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách" (IMS 2009). Případně podle dalších materiálů, z nichž některé jsou obsaženy v literatuře připojené k tomuto studijnímu textu. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím bakalářské práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- na činnost vybraných církevních spolků pro mládež;
- na vztah církve s mladou generací a práce s mládeží;
- na analýzu pedagogických přístupů v křesťanských mládežnických spolcích;
- na analýzu křesťanských pedagogických textů.

Součástí práce bude realizovaný výzkum zaměřený na respondenty z řad mládeže a animátorů.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Dřímal, L. František Tomášek jako katecheta dětí a mládeže. Olomouc: Matice cyrilometodějská s.r.o., 2002.

Ferrero, B. Šťastní rodiče – Křesťanská výchova podle Dona Boska. Praha: Portál, 2004.

Papica, J., Vlček, J. Divini illius magistri Encyklika papeže Pia XI.o křesťanské výchově mládeže z 31. 12. 1929. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 1947.

Pecka, D. Umění žít: katolická mravouka. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947.

Reisenberg, J. Skaut přemýšlí o Kristu. Praha: Nakladatelství Scriptum, 1992.

Schönborn, Ch. a kol. YOUCAT. Karmelitánské nakladatelství, 2011.

Tomášek, F. Pedagogika úvod do pedagogické praxe pro vychovatele a rodiče.

Velehrad: Křesťanská akademie, 1985.

Další literatura bude obsažena v Projektu bakalářské práce a průběžně doplňována během práce na tomto textu.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Mgr. Antonín Dolák, Ph.D.**

Katedra společenských věd

Datum zadání bakalářské práce: **11. listopadu 2013**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2014**

V Brně dne 11. listopadu 2013

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.
vedoucí ústavu

Mgr. Michal Vavřík, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

VLADĚNA REKOVÁ

Jméno, příjmení studenta

V Brně 14. 2. 2014

Podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užití-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídnou k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Práce se zaměřuje na křesťanská společenství pro mládež. Věnuji se přístupu, aktivitám a celkovému přínosu vybraných křesťanských mládežnických společenství z pohledu mládeže a postavení těchto spolků ve volném čase jejich členů.

V práci se zabývám motivy návštěvníků křesťanských mládežnických spolků pro mladé, dále specifiky vybraných křesťanských společenství a výchovnými metodami animátorů spolků, a to římskokatolické církve a Českobratrské církve evangelické. V praktické části práce jsem použila kvantitativní metodu šetření formou dotazníku, zaměřeného na mládež, navštěvující vybraná křesťanská společenství.

Klíčová slova: animátor mládeže, církev, Českobratrská církev evangelická, křesťanská pedagogika, křesťanské společenství, mládež, římskokatolická církev, spolky, volnočasové aktivity

ABSTRACT

Abstrakt ve světovém jazyce

This bachelor thesis is focused on the topic of Christian communities for youth. I pay attention to the approach, activities and overall contribution of selected Christian communities from a youth point of view and position of these societies in members leisure time.

The work deals with Christian youth communities visitor motives of theirs participation, with the specifics of selected Christian communities as well as with educational methods of associations animators, specifically within the Roman Catholic Church and the Evangelical Church of the Czech Brethern. In the practical part I used a quantitative method of survey by questionnaire form aimed at young people groups attending selected Christian communities.

Keywords: youth animator, church, Evangelical Church of Czech Brethern, Christian pedagogy, Christian communities, youth, the Roman Catholic Church, clubs, leisure activities

Zde bych ráda poděkovala vedoucímu mojí práce PhDr. et Mgr. Antonínu Dolákovi, Ph.D. za velmi vstřícný přístup a lidské vedení. Dále děkuji kpt. Ing. et Ing. Haně Malachové, Ph.D. a Ing. Mgr. Janě Němečkové za četné rady a cenné připomínky.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 KŘESŤANSTVÍ	10
1.1 SOUČASNÉ KŘESŤANSTVÍ	10
1.1.1 Římskokatolická církev a její vznik	11
1.1.2 Českobratrská církev evangelická a její vznik	12
1.2 ODLIŠNOST ŘÍMSKOKATOLICKÉ A EVANGELICKÉ CÍRKVE.....	13
2 KŘESŤANSKÉ SPOLEČENSTVÍ PRO MLÁDEŽ	16
2.1 FUNKCE SPOLEČENSTVÍ PRO MLÁDEŽ	19
2.1.1 Práce s mládeží.....	20
2.1.2 Náplň a obsah společenství	21
2.1.3 Aktivity křesťanského společenství	22
2.2 OBDOBÍ VE VÝVOJI MLÁDEŽE	23
2.3 DUCHOVNÍ SMÝŠLENÍ MLÁDEŽE	25
3 PŘÍSTUP CÍRKVE K MLÁDEŽI	27
3.1 SPECIFIKA CÍRKEVNÍ PRÁCE S MLÁDEŽÍ	27
3.2 METODY KŘESŤANSKÉ VÝCHOVY.....	28
4 AKTIVITA CÍRKEVNÍCH SPOLEČENSTVÍ	31
4.1 KŘESŤANSKÁ LITERATURA SOUVISEJÍCÍ S MLÁDEŽÍ	32
4.1.1 YouCat	32
4.1.2 Katolický katechismus Františka Tomáška.....	33
4.2 OSLOVENÍ SOUČASNÉ GENERACE MLÁDEŽE	34
4.3 SPECIFIKA KŘESŤANSKÉ PEDAGOGIKY A JEJÍ FILOSOFIE.....	34
II PRAKTICKÁ ČÁST	37
5 SPECIFIKACE VÝZKUMU, CÍL A HYPOTÉZY	38
5.1 CÍL VÝZKUMU	38
5.2 HYPOTÉZY.....	38
6 METODY VÝZKUMU	39
6.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM, VÝZKUMNÝ SOUBOR, DOTAZNÍK	39
7 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	41
7.1 STRUKTURA VZORKŮ	41
7.2 OVĚŘENÍ HYPOTÉZ	42
7.2.1 Vyhodnocení dotazníků určených členům společenství	42
7.2.2 Vyhodnocení dotazníků určených animátorům / vedoucím společenství	56
ZÁVĚR	59
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	61
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	66
SEZNAM GRAFŮ	67
SEZNAM PŘÍLOH	68

ÚVOD

Mládež s podobnými zájmy má potřebu se sdružovat; nejinak je tomu i v případě věřících. Mladí lidé jsou pro církve velmi důležití – vychovávají si své potenciální následovníky, hlavně v dnešní době, kdy statistiky poukazují na sekulární charakter společnosti a nedůvěru v tradiční náboženské instituce jako jsou církve.¹

Přínosná je i druhá stránka věci, a to sdružování dětí a mládeže a trávení jejich volného času, které má vliv na jejich psychický vývoj a chování. Smysluplné trávení volného času působí i jako prevence proti rizikovému chování.

To, jak využívají volný čas a způsob jeho naplnění u dětí a mládeže je ovlivněno sociálním prostředím a působí i na aspekty rizikového chování. Účelné trávení volného času v zájmových spolcích či v jiných organizacích nemá pouhý ochranný charakter před patologickými vlivy, ale mládež v nich může rozvíjet své nadání pro určitou činnost a také se v nich setkat s novými kamarády.

Trávení volného času dětí a mládeže si kladou za významný úkol společenství pro křesťanskou mládež, které směřují k rozvíjení křesťanské osobnosti mladých lidí v rámci církve. Na rozdíl od zájmových organizací má rozvoj a vedení v církvi a církevních společenstvích svoji specifickou.

Teoretická část bakalářské práce se věnuje aktivitám církevních společenství, jejich funkci, specifikám a přístupu k mládeži

Praktická část je zaměřena na vybrané křesťanské spolky pro mládež, a to dva působící pod církvi římskokatolickou a dva působící pod Českobratrskou církví evangelickou.

---

¹ Srov. HEJNA, D. Náboženství a společnost: Věda o náboženství a její historické kořeny. s. 33

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KŘESŤANSTVÍ

Kapitola stručně mapuje vznik křesťanství a jeho diferenciaci. Pojednává o současném stavu křesťanství a nastiňuje jeho současnou problematiku. V dílčích podkapitolách je pojednáno o Římskokatolické církvi a jejím vzniku, vývoji a specifikách a o Českobratrské církvi evangelické, jejím vzniku a vývoji.

Křesťanské náboženství vzniklo z židovského základu a zároveň navázalo na odkaz Řecko - římské antiky. Dějiny křesťanství poukazují na mnohem hlubší a významnější vliv náboženství v dějinách lidské společnosti.

Křesťanství, jako náboženský směr je obsaženo v duchu a činech posledních dvou tisíc let, ve vůdčích myšlenkách, uměleckých, filosofických i vědeckých dílech, skvostech architektury, mnoha generacích tvůrců, myslitelů a státníků.²

V dějinných inkulturačních procesech, čítajících dvacet století, vrůstalo křesťanství do duchovních tradic Evropy a měnilo se v jeden z nejvýznamnějších prvků formujících světonázorové mravní, právní a umělecké představy a postoje evropské civilizace. Z tohoto nejtěsnějšího sepětí dějin křesťanství s dějinami Evropy vzešla křesťanská evropská kultura, v jejíž tradici žije i naše současná společnost.³

V průběhu staletí vývoje křesťanství se měnilo sociální složení věřících, vznikaly a zanikaly různé novotvary uvnitř křesťanství jako celku, neustále docházelo k vnitřním rozporům, za jejichž obsahem i formou se skrýval boj sociálních i národnostních uskupení za reálné společenské zájmy.⁴

Následkem tohoto vývoje vznikla diferenciaci a polarizace křesťanství samotného, a to z důvodu kulturně a nábožensky různorodého prostředí s různou rychlostí vývoje a šíření a dochází ke štěpení církve jako takové.

1.1 Současné křesťanství

Ke křesťanství se hlásí více než 900 miliónů lidí – hlavně v Evropě včetně Ruska, Americe, Austrálii a do jisté míry i v Africe, kde je mimo křesťanské víry i islám a animismus. V menší míře je zastoupeno v Asii, kde převládají tradiční náboženství s výjimkou křesťanských

---

²PODLEŠÁK, Jan. Dějiny náboženství (Živé náboženské systémy)s. 40

³Srov. PAVLINCŮVÁ, H. a kol. Slovník - judaismus, křesťanství, islám. s. 123

⁴Srov. KRYVELJOV, I. A. Dějiny náboženství. s. 110

Filipín. Největším proudem křesťanství je katolicismus, pak následuje protestantismus, pravoslavi a církve vzniklé před koncilem v Chalcedonu roku 451.

Současné křesťanství se musí zvláště v rozvinutých zemích vyrovnávat s problémy moderní doby a přizpůsobovat se tak modernímu světu. V katolické církvi se tento proces označuje jako *aggiornamento*⁵ a je spjat s pontifikátem Jana XXIII. a II. vatikánským koncilem, který zavedl v církvi řadu reforem, jež se postupně realizují.

Zatímco ve vyspělých demokratických státech Evropy a Severní Ameriky je křesťanství oslabováno sekularizovanou a konzumní společností ve východní Evropě (s Ruskem) donedávna trpělo pod útlakem komunistických diktatur.⁶

Na otázku, zda je křesťanství ještě v plenkách, jak se domníval Teilhard, nebo zda už leží v agonii na smrtelné posteli, jak mu předpovídali Freud, Marx a mnozí jiní, odpovídá Halík, že dnešní křesťanství – alespoň v Evropě, prožívá polední útlum a čeká na dějinné odpoledne. Analýzy historiků a sociologů v posledních letech zpochybnily názor, že sekularizace je posledním slovem dějin, jednosměrným, nevratným procesem. V dějinách jsou spíše opakující se cykly růstu, úpadku a opětovného rozmachu různých podob náboženství.⁷

1.1.1 Římskokatolická církev a její vznik

Křesťanská církev se vyznačuje vysokou jednotností a rozvinutou neměnnou a organizační strukturou. S pravoslaviem a protestantismem patří k třem nejvýznamnějším proudům křesťanství. V čele hierarchie stojí papež, římský biskup, který jako nástupce sv. Petra má primát mezi všemi biskupy. Zatímco protestantismus uznává pouze dvě svátosti, a to křest⁸ a eucharistii⁹, katolicismus k nim připojuje na základě tradice dalších pět. Důležitou složku

---

⁵*Aggiornare* – zdnešnit, zesoučasnit. Souhrnné označení specifických vývojových znaků římskokatolické církve po 2. vatikánském koncilu. Objevilo se jako odpověď na požadavky vnitřního vyrovnání církve s moderním světem a usilovalo o prolomení rostoucí izolovanosti katolicismu ve vztahu k problémům globální kultury a ostatním křesťanským a mimo křesťanským náboženstvím. Ústřední roli v procesu *aggiornare* měla celková modernizace teologických a církevních názorů propojená s obnovou forem, metod a organizace působení římskokatolické církve. V tomto smyslu je *aggiornare* vkládáno jako přizpůsobení církve soudobému světu, který ovšem vychází ze změny myšlení o světě a o postavení církve v něm. PAVLINCOVÁ, H. a kol. Slovník - judaismus, křesťanství, islám. s. 132

⁶PODLEŠÁK, Jan. Dějiny náboženství (Živé náboženské systémy). s. 50

⁷HALÍK, T. Chci, abys byl. Křesťanství po náboženství. s. 220, 90

⁸*Křest* – svátost, kterou se kandidát stává členem křesťanské církve. V katolicismu je křest přímo spojován s odnětím prvotního hříchu a udělením Boží milosti. PAVLINCOVÁ, H. a kol. Slovník - judaismus, křesťanství, islám. s. 220

⁹*Eucharistie* – označení pro kultické stolování s Kristem – viz Večeře páně pozn. 22; PAVLINCOVÁ, H. a kol. Slovník - judaismus, křesťanství, islám. s. 175

kultovního života římskokatolické církve tvoří kult svatých. Světci jsou považováni za vzory křesťanského života a přímluvce.¹⁰

Původní jednota raně křesťanské církve v průběhu dějin zanikla, a to z důvodů věroučných, politických i národnostních sporů. Postupné odcizování se mezi křesťanským západem a křesťanským východem a dlouhodobé napětí mezi římským papežstvím a konstantinopolským patriarchátem vyvrcholily v roce 1054 rozkolem (schizmatem) mezi latinsko-západní a řecko-východní církví především na podkladě sporu o filioque.¹¹ Na východě zdůrazňovali hloubání a rozjímání o náboženských věcech, kdežto na západě více zdůrazňovali řád a kázeň a snažili se podle toho zařídit celý život. Tento rozdíl se projevoval v učení, v bohoslužbě i v zřízení církve. Na východě zdůrazňovali Kristovo božství a viděli v něm dárce nesmrtnosti. Na západě stavěli do popředí povinnosti, které má člověk vůči Bohu a milost boží viděli především v odpuštění hříchů.¹²

Rozkolem byly jak mocenské tak věroučné spory. Důsledkem byl vznik římskokatolické církve na západě a pravoslavných církví na východě. Římskokatolická církev se dále vyvíjela jako jednotný útvar v čele s římským papežem. Jako bohoslužebný jazyk užívá latinu.¹³

1.1.2 Českobratrská církev evangelická a její vznik

Českobratrská církev evangelická je církví protestantského typu s působností na území České republiky. Programově navazuje na první (českou) i druhou (evropskou) reformaci. Vznikla v roce 1918 sloučením evangelických sborů luterského a kalvínského vyznání a těmto reformačním tradicím odpovídá i její věrouka a kult. Uznává dvě svátosti,¹⁴ křest a přijímání chleba a vína. Nejvyšším orgánem je synod¹⁵, mezi synody spravuje církev synodní rada v čele se synodním seniorem a synodním kurátorem.¹⁶

¹⁰ PAVLINCOVÁ, H. a kol. Slovník - judaismus, křesťanství, islám. s. 282-283

¹¹ *Filioque*- z latinského filius – syn, i ze syna. Součást vyznání víry, symbol vyjadřující vycházení Ducha svatého ze dvou sjednocených zdrojů z Boha Otce i Syna. Východními pravoslavnými církvemi je považován za nepřipustnou změnu obecně schváleného znění symbolu víry. PAVLINCOVÁ, H. a kol. Slovník - judaismus, křesťanství, islám. s. 179

¹² Srov. ŠOLTÉSZ, Š. Dějiny křesťanské církve. s. 55

¹³ PODLEŠÁK, Jan. Dějiny náboženství (Živé náboženské systémy) s. 48

¹⁴ *Svátosti*- liturgické úkony, které věřícím údajně zprostředkovávají boží milost. PAVLINCOVÁ, H. a kol. Slovník - judaismus, křesťanství, islám. s. 296

¹⁵ *Synod* – sněm biskupů některých církví za účelem věroučných a organizačních a organizačních změn. PAVLINCOVÁ, H. a kol. Slovník - judaismus, křesťanství, islám. s. 299

¹⁶ PAVLINCOVÁ, H. a kol. Slovník - judaismus, křesťanství, islám. s. 161

Krise a úpadkové poměry v římskokatolické církvi ve vrcholném a pozdním středověku, jako např. hromadění velkého bohatství či svatokupectví vedly ke vzniku církevního reformního hnutí, které usilovalo o obnovu křesťanství a nápravu poměrů.

Reformní myšlenky pro život v chudobě dle evangelia se šířily již od konce 12. století. V 16. století proběhla světová reformace, která vedla ke vzniku protestantismu neboli evangelických církví jako dalšího významného proudu světového křesťanství.¹⁷

Příslušníci Českobratrské církve evangelické dnes tvoří pouhé jedno až dvě procenta české populace.¹⁸ Kdysi však byla naše země převážně evangelická. Po Bílé Hoře se však museli stoupenci evangelické církve buď vystěhovat, nebo přijmout katolickou víru. Evangelická víra byla opět umožněna teprve vydáním tolerančního patentu v roce 1781, ale ještě dlouho potom to byly církve pouze trpěné a potlačované. Teprve po roce 1861 se stali evangelíci plnoprávními občany, ale již nikdy u nás nezískala evangelická církev takový vliv na veřejné dění, jaké měla v 15. a 16. století.¹⁹

1.2 Odlišnost římskokatolické a evangelické církve

Tato kapitola pojednává o diferenci římskokatolické a evangelické církve. Rozdíly mezi hlavními proudy náboženství jako například islámem či křesťanstvím zná pravděpodobně každý. Znalost rozdílů mezi křesťanstvím a židovstvím už asi nebude tak jednoznačná, ale ne zdaleka každý rozpozná a má přehled v rozdílech různých odnoží církve v rámci křesťanského základu. Jelikož se v práci věnuji mládežnickým společenstvím působících v rámci římskokatolické církve a Českobratrské církvi evangelické, níže uvádím podstatné rozdílnosti mezi těmito církvemi.

Obě církevní příslušnosti, ať už římskokatolická či evangelická, představují dva základní modely křesťanského života. V základních věcech se katolická a evangelická víra shodují, ale současně jsou zde odlišnosti.

---

¹⁷PODLEŠÁK, Jan. Dějiny náboženství (Živé náboženské systémy). s. 49

¹⁸Skladba věřícího obyvatelstva podle náboženského vyznání a podle věku [online] ČSÚ:2001[cit. 2014-01-05]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/o/4110-03--skladba_obyvatelstva_podle_nabozenskeho_vyznani,_pohlavi_a_podle_veku

¹⁹GRUBER, Jiří. Katolík nebo evangelík?: Pozvání na cestu. [Http://brno1.evangnet.cz/](http://brno1.evangnet.cz/) [online]. [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: <http://brno1.evangnet.cz/node/337>

Nejpodstatnějším rozdílem mezi církvemi je rozdílný počet a pojetí svátostí. V Českobratrské církvi evangelické uznávají jen dvě svátosti²⁰, to je křest²¹ a večeři Páně²². U katolíků, kde uznávají sedm svátostí, je touto svátostí mimo dvou výše jmenovaných biřmování, Eucharistie²³, pokání a smíření – svatá zpověď, pomazání nemocných, manželství a kněžství. Katolík u evangelíků může přijít k přijímání, zatímco evangelíkovi to může jednorázově dovolit, pokud přijímá i ostatní svátosti a vyznává katolickou víru ve skutečnou přítomnost Krista v eucharistii a uznává zmíněné společenství, katolický biskup či kněz.

Katolíci věří, že uprostřed liturgie²⁴ se děje skutečné proměnění – zpřítomnění Krista, evangelíci u bohoslužeb nemají tuto klasickou liturgii.

Dalším rozdílem je vnímání autorit. Římskokatolická církev se opírá o autoritu církve. Církev je zde zárukou pravdivosti a správnosti toho, čemu věříme. Církev tak stojí ve značné míře jako prostředník mezi člověkem a Bohem. Zprostředkovává lidem Boží milost a učí je, jak mají podle Boží vůle žít. Evangelická církev buduje víru na osobním vztahu k Bohu. Každý věřící je tímto před Bohem zodpovědný sám za sebe.

Rozdíl v autoritách je i u bible. Hlavní autoritou pro křesťana v evangelické církvi je Písmo Sváté. Evangelická církev k bibli už nic přidává. Pokud ale tak činí, nepovažuje tyto dodatky za zásadní a je možné je po dohodě měnit.²⁵

V Českobratrské církvi evangelické, na rozdíl od římskokatolické církve, neuctívají svaté, tedy ani Marii, neuctívají ani relikvie světců.

Rozdíl na první pohled viditelným, je přítomnost žen na kazatelně. Ženy v Českobratrské církvi evangelické se mohou stát duchovními a sloužit podobně, jako katoličtí kněží.²⁶

---

²⁰ Viz pozn. 14

²¹ Viz pozn. 8

²² *Večeře páně* – přijímání. Kněz ve způsobě chleba a vína požívá Tělo i Krev Ježíše Krista. Kněz přijímá denně, věřící mají přijímat alespoň jednou ročně o Velikonocích, ale pokud možno co nejčastěji. PAVLINCOVÁ, H. a kol. Slovník - judaismus, křesťanství, islám. s. 175

²³ Viz pozn. 9

²⁴ *Liturgie* – předepsané služby boží, pořádek modliteb a obřadů závazných pro bohoslužbu. PAVLINCOVÁ, H. a kol. Slovník - judaismus, křesťanství, islám. s. 228

²⁵ Srov. Katolík nebo evangelík?. [online]. [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://brno1.evangnet.cz/node/337>; Sedláček D. Liturgii nemáme a nepotřebujeme. Bratrstvo: časopis mladé českobratrské generace. 2004, roč. 45 č.1

²⁶ Katolíci a evangelíci: beseda dvou teologů, katolického a evangelického, univerzitních profesorů a kněží T. Halíka a J. S. Trojana. [online]. 3. 2. 2010 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://bibahis.blogspot.cz/2010/01/katolici-evangelici.html>

Dalším rozdílem na první pohled viditelným je výzdoba kostela. Katolické kostely jsou ve srovnání s těmi evangelickými mnohem bohatší na výzdobu. Evangelíci uvádí, že je zdobnost stěn nerozptyluje z rozjímání.

2 KŘESŤANSKÉ SPOLEČENSTVÍ PRO MLÁDEŽ

Kapitola se věnuje popisu, obsahu, průběhu a účelu křesťanského společenství pro mládež. Dílčí kapitoly jsou zaměřeny na funkci společenství, práci s mládeží, obsahovou náplň společenství. Dále jsou zde popsány a specifikovány jednotlivá období vývoje mládeže a samostatná kapitola je věnována duchovnímu smýšlení mládeže.

Aktivitám a činnostem pro mládež a dospívající se v církvi věnuje velká pozornost. Výchova a vzdělávání dětí, mládeže i dospělých je službou pro budoucí generace a obohacuje nejen církev, ale i celou společnost. Proto se křesťané angažují na poli vzdělávání ve všech jeho úrovních. Církev odedávna viděla v doprovázení mladého člověka na cestě k dospělosti součást svého poslání. V rámci mimoškolního vzdělávání pořádají církevní instituce různé druhy akcí, vyžití, společenských, náboženských a jiných volnočasových aktivit, které se odehrávají v rámci církevních institucí anebo jsou motivovány a realizovány křesťany. Zvláštní pozornost věnují také těm, kdo vedou spolky, tedy animátorům společenství. Pojem animátor používaný v církvi a zavedený místo pojmu vedoucí, je odrazem úsilí o nový způsob vedení, které by nemělo být autoritativní seshora, ale spíše demokratické a zespod.

Práce s mládeží je v církvi nazývána pastoračí a patří do ní veškerá práce s mladými ve farnostech i v celých diecézích. Právě koordinace společenství a formace jejich animátorů je jedním z hlavních úkolů. Dále zajišťují jednotlivé akce a setkání pro mládež, některé vydávají diecézní časopis pro mládež, připravují metodické pomůcky a podobně. Diecézní centra mládeže se snaží částečně koordinovat aktivity mladých. V některých diecézích působí i diecézní centra života mládeže, což jsou duchovně rekreační objekty, které nabízí mladým lidem pobyty a programy nejrůznějšího typu. V diecézích se pravidelně konají setkání mládeže s místním biskupem. Stejně tak se konají i celostátní setkání mládeže a celosvětová setkání s papežem. Ve vysokoškolských městech často pracují tzv. akademické farnosti, které se věnují studentům vysokých škol. Za těmito aktivitami stojí obrovské množství práce a úsilí. Přesto ale nemusí přinášet vždy očekávaný efekt.²⁷

Existuje program formace animátorů, jako moderátorů a tvůrců společenství mladých v jednotlivých farnostech. Podle příručky křesťanské společenství mládeže je animátor mladý člověk, který sám anebo spolu s ostatními vede a oduševňuje společenství a zajišťuje

---

²⁷ Srov. KONZBUL P. Jak mluvit s dospívajícím o víře s. 89

jeho křesťanskou kvalitu i návaznost na církev.²⁸ Základním předpokladem je, že ti, kteří v církvi s mládeží pracují, jsou - aspoň z větší části – již zralé křesťanské osobnosti. Tento předpoklad nelze ovšem zajistit. Ani dosažení patřičného sociálně-pedagogického či teologického vzdělání nedává absolventu automaticky příslušnost k tomu, aby pracoval s mládeží v duchu služby.²⁹

Společenství je podstatným prvkem života mladých. Navíc se význam společenství pro mladého člověka zvyšuje, protože v tomto období přirozeně vyhledává společnost svých vrstevníků, názorově a někdy i fyzicky opouští rodinu, v níž vyrostl a hledá své místo v životě a často i svou osobní víru, způsob křesťanského života a své poslání. V tomto procesu hledání může sehrát dobré společenství nezastupitelnou úlohu.³⁰

Pod pojmem společenství mohou být zahrnuty různé představy, od čajových nebo kávových dýchánek až po skutečné sdílení života, kde jsou společně sdíleny víra, modlitba a starosti všedního dne.³¹

Společenství mladých vznikají ve farnostech občas zcela spontánně a také podobně zanikají. Je to přirozený a zdravý jev. V jedné farnosti vznikne například takové křesťanské společenství z těch, co chodí v posledních ročnících základní školy na výuku náboženství na faru, jinde může vzniknout z biřmovanců, kteří se i po závěrečném biřmování nechtějí jen tak rozejít. Jinde vznikne jako vedlejší produkt skautu nebo je spontánně založeno mladým náboženským aktivistou. Často jej vytvoří lidé, kteří se někam přihlásili, tam spolu něco dobrého prožili a zjistili, že chtějí společně pokračovat. Takové aktivity mají různou úroveň i náplň a většinou fungují tak dlouho, dokud členové neodrostou, nevstoupí do manželství či nenastoupí do zaměstnání nebo na studia do vzdáleného města.³²

Společenství nemusí být a ani není věčné. Každé společenství má svůj vlastní směr, má fáze růstu, stagnace, případně nového oživení, ale také někdy období pozvolného umírání či zániku. Období ztráty nadšení či jakési stagnace ještě nemusí být důvodem k zániku společenství. Může znamenat upozornění, že něco důležitého ve společenství chybí. Někdy ale opravdu znamená, že toto konkrétní společenství dožilo, že již není schopno další

---

²⁸ Srov. KONZBUL P. Jak mluvit s dospívajícím o víře s. 89

²⁹ Srov. KAPLÁNEK, M.: Pastorec mládeže. Studijní text pro pracovníky s mládeží.

³⁰ Mladí v Katolické církvi v Česku: Aktivity mládeže dnes. MATĚNA, Jaromír. [online]. 8. listopadu 2000 [cit. 2014-01-04]. Dostupné z: http://www.christnet.cz/clanky/1383/mladi_v_katolicke_cirkvi_v_cesku.url

³¹ OPATRŇÝ, Aleš. Pastorec: Podklady pro pastorec a duchovní život. Wwww.pastorec.cz [online]. [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.pastorec.cz/Tematicke-texty/1-Mala-spolecenstvi.html>

³² Srov. KONZBUL P. Jak mluvit s dospívajícím o víře. s. 88

existence. V tomto případě je lepší jeho existenci ukončit. Stejně tak jako v rodinných i jiných mezilidských vztazích, tak i společenství mají své krize. Mohou je přežít, ale také nemusí. Nelze si proto myslet, že dobré společenství bude žít jakkoliv dlouho pohromadě bez problémů a krizí. Všechna společenství nejsou způsobilá k přetrvání a ta, která jsou, prožívají krize, které musí umět přestát.

Členové rozpadnuvších se společenství se mohou zařadit do jiných stávajících společenství, možná vytvoří s jinými lidmi společenství nová, někteří se již do žádného společenství nezařadí. Toto všechno je možné. Nedobré je umělé udržování života v něčem, kde už dost života není, třebaže existovalo dlouhou dobu.³³

Každé společenství má mít určitou, zřejmou náplň a program, na kterém musí záležet všem. Ve společenství je zapotřebí někoho určeného jako vedoucího. Dnes se používá slovo animátor, což doslova znamená „*oduševňovač*“ nebo „*oživovač*“, a to je ten pravý význam takového člověka. Společenství nemá mít jednoho „šéfa“, který by vše dirigoval, nesmí být ani diktátorem či „majitelem společenství“. Ale společenství má sloužit tím, že pomůže k překonání konfliktů, ustrnutí či stagnací a zpravidla reprezentuje a zastupuje společenství navenek.³⁴

Existence společenství je často svědectvím o tom, že farnost, ve které vznikají, je zdravá a živá a najde se tam dostatek dospívajících věřících. Ve zdravém křesťanském společenství mladých musíme najít trojici základních směrů:

- prohlubování vztahu k Bohu,
- vzájemné sdílení života,
- život praktické křesťanské lásky, tzn. službu církvi a lidem.³⁵

Společenství, které se schází, a ve kterém panují pěkné mezilidské vztahy, ale nic nedělá pro druhé, je „světem samo pro sebe“, může přinášet svým členům radost, ale křesťanský je nenaplněný. Společenství si totiž nesmí vystačit samo, musí ho zajímat, co se děje ve farnosti i v církvi samotné a církvi má sloužit. Společenství, které aktivně pracuje, ale nemá čas na to, aby se sešlo a prohloubilo svůj společný život, by bylo pouze pracovním kolektivem, ale

---

³³OPATRŇY, Aleš. Pastorage: Podklady pro pastorage a duchovní život. Www.pastorage.cz [online]. [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.pastorage.cz/Tematicke-texty/1-Mala-spolecenstvi.html>

³⁴OPATRŇY, Aleš. Pastorage: Podklady pro pastorage a duchovní život. Www.pastorage.cz [online]. [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.pastorage.cz/Tematicke-texty/1-Mala-spolecenstvi.html>

³⁵ Srov. KONZBUL P. Jak mluvit s dospívajícím o víře. s. 88

do křesťanského společenství by mělo daleko. A nakonec společenství, která nesměřují k Bohu, mohou být společenstvím lidským, ale ne křesťanským.

Hlavní účel společenství je směřování k Bohu, prohlubování společného život v duchu evangelia, otevřenost pro druhé a připravení jim sloužit. Tento trojí směr musí být u křesťanského společenství mladých patrný, i když každá skupina může klást větší důraz jen na některou z těchto složek.³⁶

2.1 Funkce společenství pro mládež

Dát najevo, že někam patřím, je pro mladé lidi velmi důležité. Ale nejen to, potřebuji také vědět a cítit, že tam jsou přijímáni. Pokud začnou být pro dospívající přitažliví špatní kamarádi, tak to většinou nespočívá v touze je následovat, ale ve snaze mít alespoň nějaké kamarády, pouze někam patřit. Je pravdou, že dospívající mládež často ze začátku sleduje především vzhled lidí, které chce mít za své kamarády. Kromě vzhledu dává ale také přednost těm, kteří jsou otevření a zábavní, zatímco tišší a uzavření lidé nejsou pro ně příliš přitažliví. S tím úzce souvisí i to, co může dnes církev nabídnout mladým lidem. Před časem byl uskutečněn průzkum veřejného mínění na církevní škole. Anketa, které se zúčastnila přibližně stovka studentů věřících i nevěřících, obsahovala více otázek. Jedna z nich zněla: „*Co může dnes katolická církev nabídnout mladým lidem?*“ Odpovědi byly překvapivé. Více než sedmdesát procent dotázaných odpovědělo, že očekávají nabídku různých forem společenství. Pak následoval obrovský propad a s deseti procenty byla na druhém místě naděje a morální hodnoty. Zajímavá je odpověď jedné věřící studentky, která napsala: „*Myslím, že v katolické církvi je pro mladého člověka velice důležitá a povzbudivá přítomnost ostatních mladých – společenství těch, kteří mají stejný cíl stejného Boha a naději v něho*“.³⁷

Z výše uvedeného je možné konstatovat, že mládež má potřebu zařadit se do větší komunity věřících. Být součástí farnosti či církve se pro ně stává způsobem jak vyjádřit svoji identitu.³⁸

Vrstevnická skupina je místem sdílení životní zkušenosti a společného řešení problémů. Je místem přijetí skupinových norem a generačního stylu života, ideálů a hodnot.³⁹

Střed života dospívajících se tedy z části přesouvá od rodiny ke skupině kamarádů, kteří se pro něj stávají hlavním zájmem života.⁴⁰

---

³⁶ Srov. KONZBUL P. Jak mluvit s dospívajícím o víře s. 89

³⁷ Tamtéž s. 17

³⁸ Srov. FERRERO, B. Šťastní rodiče - Křesťanská výchova podle Dona Boska. s. 119

³⁹ VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří. s. 160

2.1.1 Práce s mládeží

Péče o mládež vždy patřila k důležitým oblastem a aktivitám v církvi. Zatímco v době před 18. stoletím nejvíce škol i sociálně-charitativních zařízení zřizovala a provozovala církev, v 19. a 20. století převzal zčásti tento úkol stát. Přesto církve významnou měrou přispívají k výchově mladé generace, a to jak ve školách, tak v dalších výchovných institucích.⁴¹

Vychovatelská činnost církve trvá již téměř 2000 let. Až donedávna pečovala církev téměř sama o výchovu národů, ona sama zakládala, udržovala a řídila školy od nejnižších elementárních až po vysoké. I po té stránce je církev hlavní nositelkou kultury a velkou vychovatelkou lidstva.⁴²

Velké množství církví a samotných jednotlivců v ní, kteří jsou činní v oblasti výchovy a vzdělávání, považuje svoji činnost za součást poslání ve své vlastní církvi. Jde o doprovázení mladého člověka při jeho hledání v oblasti náboženství, spojené s otevřenou nabídkou obsahu křesťanské víry – evangelizace⁴³ a s možností tuto orientaci systematicky rozvíjet ve společenství věřících - katecheze⁴⁴.

Již v encyklice papež Pia XI. z roku 1929 je zmíněna výchova a vedení mládeže jako element mající důležitou roli: *“Proto je nám velikou útěchou a srdečně děkujeme Boží dobrotě, když vidíme, že k družinám řeholníků a řeholnic, jež se věnují výchově dětí a mládeže, pojí se mnoho výborných vychovatelů obojího pohlaví a pro dokonalejší vypěstění vlastního ducha se sdružují ve shromážděních a spolcích. Tyto společnosti jsou výtečnou a pevnou oporou Katolické Akce a zasluhují chvály i rozšíření, neboť se nezištně, vytrvale a usilovně věnují dílu, které sv. Řehoř Naziánský nazval „uměním všech umění a vědou všech věd“, totiž vedení a výchově mládeže. Poněvadž však o nich platí slova božského Mistra: „Žeň jest mnohá, ale dělníků málo“, pokorně prosíme Pána žní, aby poslal nové četné umělce křesťanské výchovy. O jejich výchovu mají s velikou starostlivostí pečovati Pastýři duší a nejvyšší představení řeholí a řádů“.*⁴⁵

⁴⁰KONZBUL P. Jak mluvit s dospívajícím o víře. s. 18

⁴¹HORÁK, Z. Církev a české školství. s.16

⁴²TOMÁŠEK, F. Pedagogika úvod do pedagogické praxe pro vychovatele a rodiče. s.103

⁴³Evangelizace – misiologický a sociokulturní pojem pro procesy šíření křesťanství v různých kulturách a národech. ⁴³PAVLINCOVÁ, H. a kol. Slovník - judaismus, křesťanství, islám. s. 177

⁴⁴Katecheze – vyučují. Též užíváno pro knihy obsahující příslušné instrukce. PAVLINCOVÁ, H. a kol. Slovník - judaismus, křesťanství, islám. s. 211

⁴⁵PAPICA, J., VLČEK, J. Divini illiusmagistri Encyklika papeže Pia XI. o křesťanské výchově mládeže z 31. 12. 1929. III. část

2.1.2 Náplň a obsah společenství

Struktura jednotlivých společenství záleží na formování osnovy samotným animátorem, ale v zásadě se dá vycházet ze základní osnovy. Animátor by měl mít vždy připraveny body programu, např. pokaždé si přečteme na začátku nedělní evangelium nebo se budeme na začátku pět až sedm minut modlit nebo když má někdo nějakou větší starost, tak nám ji řekne atd. Základní body musí být tedy jasné a animátor je zodpovědný za dodržení osnovy a témat. Náplň programu musí být domluvena, akceptována a dodržována. Animátor musí umět program udržet. Níže je uvedeno, co by mělo k životu farního společenství určitě patřit:

- modlitba - lze se modlit růženec⁴⁶, žalm, breviář⁴⁷. Může se také přečíst úryvek z Písma, chvíli o něm debatovat a pak navázat otevřenou modlitbou.
- čtení Písma – studium a četba z bible. Posléze může každý říci, co daný úryvek jemu osobně říká. Podstatné je vybrání vhodného úryvku, nesmí být příliš obtížný. Jeho výběrem může být někdo pověřen. Všechna práce s Písmem má smysl jen tehdy, spojí-li se s konkrétním příkladem či životním příběhem.
- Písmo a modlitba - kombinovat čtení Písma s modlitbou je nejvhodnější náplní programu především pro začínající společenství. Jako vhodný úryvek může posloužit třeba některý z textů z minulé nebo následující nedělní liturgie.⁴⁸
- sdílení se – to znamená běžné rozhovory a sdělování prožitků z každodenního života,
- katecheze – prohloubení znalostí víry, kterou nelze opomenout,
- diskuze – otázky, na které členové hledají odpovědi,
- informace – o tom, co se děje ve farnosti, diecézi, církvi, nabídka možných aktivit,
- konkrétní činnost – společný cíl či snaha upevňuje vědomí, že k sobě patříme,
- společná akce – odpolední víkendové či týdenní akce uvolňují napětí, které může během doby vzniknout.⁴⁹

---

⁴⁶Růženec – cyklus modliteb spočívající v opakování Otčenáše, Zdravas Maria a Sláva otci. PAVLINCOVÁ, H. a kol. Slovník - judaismus, křesťanství, islám. s. 278

⁴⁷Breviář – název pro soubor modliteb, jež je povinen modlit se každý duchovní a řeholník případně i laici. Tyto modlitby se nazývají též hodinky dle členění do částí s ohledem na denní dobu. PAVLINCOVÁ, H. a kol. Slovník - judaismus, křesťanství, islám. s. 153

⁴⁸Viz pozn. 25

⁴⁹Srov. BALÍK, Jan. Pojď a následuj mě: témata pro společenství mládeže. s. 104; tentýž, Monitoring mínění mladých lidí v církvi: naslouchat mladým lidem, kteří jsou bohatstvím církve. s. 129

2.1.3 Aktivity křesťanského společenství

Nejdůležitější, ale také zároveň asi nejtěžší bude přizpůsobit program všem věkovým skupinám navštěvující společenství. Každý věk bude zajímat jiná činnost či program společenství, a proto je vhodné jej přizpůsobit na míru všem věkovým kategoriím. To, co bude bavit děti druhého stupně základní školy, už není přitažlivé pro mládež na střední škole. Lze ale vyvážit různé potřeby lidí, aby se každý cítil dobře, když jednoho ruší, že se při programu jí, kdežto druhý má dojem, že je omezován tím, že se nemůže chovat naprosto jakkoli?⁵⁰

Níže uvádím aktivity, činnosti či program konaný ve společenstvích mládeže, kde proběhlo výzkumné šetření v rámci praktické části mé práce, tak jak je přímo křesťanská společenství prezentují na vlastních webových stránkách.

„Začínáme vždy modlitbou, pak následuje povídání o misiích, o svatých, o modlitbě ... prostě o tom, co nás právě zajímá. Někdy místo povídání nacvičujeme písničky na adoraci. Potom jdeme vyrábět a občas si také něco uvaříme.“

„Probíráme různá témata dle zájmu nebo se prostě jen tak sejdeme a popovídáme si, zahrajeme nějaké hry, podíváme se společně na tematický film a v případě hezkého počasí opečeme buřty.“

„Hrajeme biblické hry, scénky, vyprávíme příběhy. Někdy se rozdělíme na dvě skupiny, starší a mladší a každá skupina má svůj program. Společně nacvičíme písničky ke mši svaté.“⁵¹

„Zahajujeme písničkami ze Svítá⁵² a modlitbou, poté k rozprůdění konverzace a případnému seznámení všichni odpovídáme na nějakou jednoduchou otázku např. "Jaké máte rádi zvíře", "Jak slavíte Vánoce" nebo "Co byste dělali kdyby,..." Pak už přijde na řadu hlavní program na nějaké biblické téma, připravený jedním z nás podle materiálů od faráře. Zhruba jednou měsíčně je hlavní biblický program nahrazen návštěvou hosta. Zveme si různé osobnosti z našeho sboru i mimo něj, kteří nám předávají zajímavé zkušenosti ze svého života či zaměstnání. Svoje zkušenosti nám tak například nabídli: Josef Blažek na téma psychiatrie, Ondřej Sláma o paliativní medicíně, Zulika Broumová o uvěření v dospělosti, Svatopluk

⁵⁰Bratrstvo, evangelický časopis pro mládež.:Nesu jak to dobré, tak to špatné [online]. 2012 [cit. 2014-02-27].ISSN 1213-9351.Dostupné z: <http://bratrstvo.evangnet.cz/2012/05/nesu-jako-to-dobre-tak-to-spatne/>

⁵¹Římskokatolická farnost Olešnice na Moravě. [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: http://olesnice.katolik.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=93&Itemid=92

⁵²zpěvník křesťanských písní (nejen) pro mládež - pozn. autora

*Sládeček o moderní sakrální architektuře, manželé Selingerovi o praktické stránce židovství. Všechna tato uskutečněná setkání nám byla velkou inspirací a obohacením v běžném i duchovním životě. Někdy se snažíme program zpestřit promítáním filmu či fotek nebo hraním deskových her. Potkáváme se i mimo společenství, občas zajdeme společně na výlet, do divadla či jinou kulturní akci. O letních prázdninách pořádáme puťáky.*⁵³

*„Začíná se modlitbou chval za doprovodu hudebních nástrojů, následuje zamyšlení nad tématy, která jsou pro náš život důležitá, pak krátká adorace a následné posezení u čaje. Po společných chválách si vybíráme jeden z workshopů. Buďto se výtvarně vydovádíme se sestrou Kristýnou, nebo provoníme celý dům upečenými dobrotami za spolupráce cukrářů Ferbyových, v neposlední řadě se pak můžeme naučit mlátit do cajonu. V dalších setkáních jsou na programu témata: Jak se v životě rozhodovat?, Download - co na to bible, co na to zákon, Kreativní i flákací workshopy (z naší nabídky si zajisté vybere každý), Boj se zlem.*⁵⁴

*„Každý týden je tematicky laděn podle rozvrhu. Teď se nám bude ještě začátek mládeže (asi půl hodiny) krýt s kurzy alfa. Mládež tam bude mít svůj vlastní stůl a po vyslechnutí přednášky půjde na nějakou společnou akci (plavání, bowling, lezení po stěně apod.). Od ledna začínají programy. Tentokrát půjdeme na JAMU na koncert.“*⁵⁵

2.2 Období ve vývoji mládeže

Práce je zaměřena na mládež v církvi, proto je žádoucí a nezbytné vyspecifikovat skupiny mládeže. Protože z hlediska vývojové psychologie je jako mládež označen jedinec procházející vývojovou etapou dospívání, adolescence, pubescence a rané dospělosti⁵⁶, bylo provedeno pro účely práce rozdělení mládeže do tomu odpovídajících čtyř kategorií.

1. Střední školní věk - trvá od 8-9 let do 11-12 let, tj. do doby, kdy dítě přechází na 2. stupeň základní školy a začíná dospívat.

H. Sullivan považuje potřebu kontaktu s vrstevníky jako jednu z nejvýznamnějších potřeb školního věku. Každé dítě tohoto věku potřebuje být vrstevnickou skupinou akceptováno. Identifikace s vrstevnickou skupinou je jedním z mezníků socializace, kde dosud převládala

⁵³Farní sbor ČCE v Brně-Židenicích. [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://zidenice.evangnet.cz/index.php?clanek=162>

⁵⁴Mladí komunity Emmanuel při římskokatolickém farním úřadě u sv. Tomáše. [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://mladi.emmanuel.cz/akce/mladi-16-24/>

⁵⁵Evangelická mládež Brno sbor I. [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://evangelicka-mladez-brno1.ic.cz/omladezi.php>

⁵⁶ERIKSON, E. H. Jugend und Krise: die Psychodynamik im sozialen Wandel

identifikace s rodiči či učitelem, tedy s dospělými. Ve vrstevnické skupině se dítě učí jiným způsobům chování než v rodině nebo škole. Dítě se zde učí komunikovat, kooperovat i soupeřit. V průběhu středního školního věku nabývá na významu identita dítěte daná příslušností k nějaké vrstevnické skupině.⁵⁷

2. Starší školní věk (pubescence) - navazuje na období středního školního věku a trvá do ukončení základní školy, to znamená přibližně do 15 let. Toto období bývá označováno jako pubescence.

Pubescent se začíná osamostatňovat z vázanosti na rodiče, značný význam pro něho mají vrstevníci, s nimiž se ve větší míře než dříve ztotožňuje. V dospívání slouží vrstevníci ve skupině jako referenční model dokonce ve vztahu k vlastní roli v rodině. Pubescent srovnává své možnosti v rodině s pozicí, jakou mají ostatní. Pokud zjistí, že je na tom hůř, pak bez milosti zvýší tlak na rodiče, aby mu dovolili totéž (kamarád taky může na diskotéku, nemusí jít spát tak brzy, apod.). Role, které pubescent získá mezi vrstevníky, mají značný subjektivní význam, protože ve větší míře závisí na jeho osobnostních kvalitách a kompetencích. Dospívající se snaží svým vrstevníkům něčím imponovat. Jestliže se mu to z nějakého důvodu nedaří, má tendence dosáhnout uspokojení změnou objektu, tj. hledá takovou skupinu, která by jej přijala.⁵⁸

3. Adolescence - trvá přibližně od 15 do 20 let.

Adolescent se definuje i svou příslušností k nějaké skupině. Vybírá si skupinu, s níž se identifikuje, a tak si mnohdy určuje i hranici toho proti čemu se vymezuje negativně. V souvislosti s rozvojem abstraktního myšlení a potřebou najít odpovědi na existenciální otázky se v adolescenci mění vztah k víře. Dle E. O. Wilsona má člověk vrozený sklon k víře, i když jej samozřejmě nemají všichni stejně silný. Je to jedna ze složek sociálního chování, s nimiž se lze setkat v každé společnosti. Poskytuje jedinci nejen abstraktní hodnoty, ale i členství v určité skupině, která slouží jako opora jeho identity. K víře vedou existenciální motivy, které nabývají na významu právě v adolescenci. Je to nejčastěji hledání smyslu života, hledání absolutně platných, trvalých hodnot, potřeba přesahu vlastního života. V průběhu dospívání se mění charakter víry, respektive vztah k duchovní oblasti. Podstatou víry se stává pochopení něčeho vyššího mimo vlastní život.⁵⁹

---

⁵⁷Srov. VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří. s. 191,192, 203

⁵⁸Srov. tamtéž. s. 209, 247

⁵⁹Srov. VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří. s. 272,273

4. Mladá dospělost - zahrnuje období od 20 do 35 let.

Celková proměna osobnosti dospělého se projeví změnou jeho vztahu k lidem. V období mladé dospělosti jsou nejvýznamnější symetrické vztahy s vrstevníky. Mnohé z nich přetrvávají ještě z doby adolescence, ale mladý dospělý je otevřený i novým kontaktům. Osamostatnění je předpokladem další diferenciaci v oblasti sociálního chování, přijetí nových rolí a vyjasnění vztahu k hodnotám a normám prezentovanými různými skupinami ať už vrstevníků, rodinou, školou, církví, apod.⁶⁰

2.3 Duchovní smyšlení mládeže

Utváření identity v období dospívání má souvislost s pátráním po otázkách o smyslu života, vzniku světa, místa člověka v něm a také otázky o smyslu upínání se k něčemu či někomu, co nás duchovně přesahuje, zda mají náboženství pravdu, když tuto skutečnost nazývají Bohem a jaká představa o Bohu odpovídá našemu chápání.

Vybrané přetrvávající zaujatosti v naší společnosti související s tématem spirituality. Prvním z nich je automatické ztotožnění spirituality s křesťanstvím, dříve byla v evropském prostoru zvyklostí pojem náboženství ztotožňovat s křesťanstvím. Člověk ale může být nábožensky založený a přitom nemusí být křesťan. A pokud je křesťan, nemusí být katolík, nemusí být ani pravidelný návštěvník bohoslužeb. Nedostatečná identifikace s církví nebo s křesťanstvím v sobě nezahrnuje automaticky ateismus nebo nezájem o náboženskou dimenzi života. Můžeme dokonce předpokládat, že náboženská dimenze je v nějaké formě přítomná u každého člověka.⁶¹

Dále se často ztotožňuje víra v Boha s příslušností k některé církvi, zejména k církvi katolické a to i přesto, že v posledních letech se v České republice zvýšil počet stoupenců nekřesťanských náboženství.⁶² Pro představu o duchovním životě je rozhodující představa o křesťanství reprezentovaném římskokatolickou církví.⁶³ Slyšíme i čteme, že v našem kulturním prostředí ubývá věřících, ale toto tvrzení platí jen tehdy, když jako věřící bereme

⁶⁰Srov. tamtéž s. 302

⁶¹Srov. LUCKMANN, T. *The Invisible Religion*. s. 77-86; 87-107

⁶²Náboženské vyznání obyvatelstva České republiky: Skladba obyvatelstva podle náboženského vyznání. Český statistický úřad[online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/nabozenske_vyznani_obyvatelstva_ceske_republiky_23_12_04

⁶³KAPLÁNEK, M. *Mládež*. 2007, 10s. Dostupné z : <http://www.tf.jcu.cz/getfile/4c75cfdb2ef576df>

pouze ty z tradičních forem náboženství. Ubývá i přesvědčených ateistů a přibývá „hledačů“ lidí na cestě.⁶⁴

---

⁶⁴HALÍK, T. Chci, abys byl. Křesťanství po náboženství s. 34

3 PŘÍSTUP CÍRKVE K MLÁDEŽI

Kapitola se zabývá přístupem církve k mládeži a specifickými církevní práce s mladými. Dále je pozornost zaměřena na metody křesťanské výchovy.

Kardinál Tomášek ve svém díle *Pedagogika* zmiňuje, že nejkrásnější dílo, které můžeme konat ve století, v němž žijeme, je výchova mládeže. Předpokladem dobré praxe je především dobrá teorie a tu podává právě dobrá pedagogika. Tomášek poukazuje na nutné a vytrvalé sledování výsledků moderního pedagogického bádání i v pomocných pedagogických oborech a následně je plně využívat ve výchovatelské praxi. Vedle toho považuje za nezbytné ve výchově a vedení mládeže uplatňovat vlastní činnost. Proto má dle autora každý věřící křesťan větší povinnost věnovat se práci, kterou se utváří a zaručuje příští generace křesťanů. Vychovatel náboženství musí být osobností, které nikdy nedojde její optimismus a trpělivost, musí si zachovávat vznešenou představu o svém poslání a co nejvíce čerpat z pramenů modliteb, denního rozjímání, mše svaté, duchovní četby aj.⁶⁵

Přístupu k mládeži a jejím vedením se zabývá i Pecka když popisuje, jaká osobnost by měl člověk k vychovávání mládeže být. Tajemství výchovy dle Pecky tkví v sebevýchově. *„Jen ten, kdo sám sebe vychovává, je sám schopen vychovávat jiné. Člověk se rodí jako osoba, osobností se stává. Osobností je ten, kdo ze sebe něco udělal. Jen ten dovede vychovávat. Jen živým stykem s osobností, může být mladý člověk veden. Jen osobnost mu může dáti hodnoty, jichž jest mu třeba k jeho vzrůstu. Nejen tím vedeme, co říkáme, ale především tím, čím sami jsme.“*⁶⁶

3.1 Specifika církevní práce s mládeží

V případě specifík a rozdílů v církevní práci s mladými je důležité si uvědomit, čím se církevní práce s mladými liší od ostatních aktivit společnosti, které jsou rovněž zaměřeny na mládež. V programovém dokumentu německé katolické církve z roku 1975 se uvádí: *„Církev slouží mladým lidem tím, že jim pomáhá se realizovat takovým způsobem, jehož měřítkem je Ježíš Kristus [Flp 2,6-1]. Tím se liší církevní práce s mládeží od veškeré jiné mládežnické práce.“*⁶⁷

⁶⁵TOMÁŠEK, F. *Pedagogika úvod do pedagogické praxe pro vychovatele a rodiče*. Brno: s. 26-27

⁶⁶PECKA, D. *Umění žít: katolická mravouka*. s. 301

⁶⁷Ziele Und Aufgaben kirchlicher Jugendarbeit (Würzburger Synode, 1975) 18s. Dostupné z: <http://downloads.pfarrbriefservice.de/1/56/1/84389787105323761590.pdf>

Základní charakteristika křesťansky motivované práce s mládeží tkví v následujících prvcích:

- pohled na mladého člověka z hlediska křesťanské antropologie,
- křesťanská víra jako motivační faktor,
- spravedlnost a milosrdenství,
- využití organizačních možností církve.

Církev slouží mládeži, církev neslouží sama sobě, ani nechce nad mladými lidmi mít moc či je nějak ovládat. Křesťané pracující s mládeží slouží Ježíši Kristu, který je pro ně zpřítomněn v konkrétních chlapcích a dívkách. Církev pomáhá mladým, aby se mohli realizovat. Pomáhá jim v seberealizaci, nalezení sebe sama a v naplnění vlastního životního poslání, v zužitkování darů a schopností.

Šance oslovit mládež spočívá ve schopnosti správného vedení mládeže a má mladým lidem umožnit cestu k seberealizaci, odpovědi na otázky po smyslu života a identitě mladého člověka. Cílem práce s mládeží není získat nové členy církve, ale spíše motivace a uschopnění k orientaci života na správnou cestu. Vyplývající priority pro církevní mládežnickou práci jsou následující:

- poskytnout mladým lidem prostor nejen jako místo, ale jako sociální prostor,
- vytvářet skupiny mládeže, které pomáhají v lidském rozvoji svých členů,
- budovat osobní vztahy,
- posilovat vnitřní svobodu a odolnost vůči negativním vlivům.⁶⁸

Základním znakem církevní práce s mládeží ve srovnání s jinými formami práce s mladými není ani tak rozdíl v obsahu nabízených činností, ale spíše diference postojů těch, kteří tyto činnosti nabízejí a přesah těchto aktivit do spirituální roviny.

3.2 Metody křesťanské výchovy

V této kapitole jsou uvedeny a popsány metody, které jsou nezbytné při práci s mládeží.

- Plánování. Práci s mládeží je zapotřebí dobře plánovat. Plány na to, co, jak a proč dělat přitom vycházejí z promyšlené strategie, založené na jasném vědomí, co je hlavním posláním a jaká je vize pro mladé lidi a jejich budoucnost.

Aby byla práce s mládeží efektivní, nesmí se dělat nahodile bez výhledu nebo jasné strategie. Neznamená to detailní naplánování úplně všeho, jde spíše o to, aby se

---

⁶⁸ KAPLÁNEK, M. Mládež. 2007, 10s. Dostupné z: <http://www.tf.jcu.cz/getfile/4c75cfdb2ef576df>

všechny záměry a vize pečlivě uvážily a z tohoto vyplynuly příslušné cíle a aby všechny elementy práce k tomuto cíli směřovaly.

- Inkarnace. Být inkarnační při práci s mládeží znamená porozumět světu mladých lidí a žít uprostřed něho – ztělesnit se s jeho kulturou, představami, zájmy, atd., a přinášet do něho evangelium pro mladé lidi vhodným a přiměřeným způsobem.
- Vztah. Programy pro mládež musí být utvářeny tak, aby formovaly, podněcovaly a posilovaly vztahy mezi mladými lidmi, jejich vrstevníky, přáteli, dospělými a dalšími důležitými lidmi, kteří pozitivně ovlivňují jejich život.
- Integrace. Práce s mládeží nesmí být izolovaná. Církev si musí všimnout práce s mládeží a toho, jak ovlivňuje ostatní oblasti v církvi. Práce s mládeží nemůže fungovat zcela nezávisle a stylem, který je cizí ostatním oblastem církve.
- Celostní – tělo, duše, duch. Činnost s mládeží se vztahuje na celého člověka, týká se všech potřeb mladých lidí: fyzických, emocionálních, mentálních, vztahových a duchovních. Z toho plyne potřeba organizovat program, např. pro různé věkové nebo duchovně pokročilé skupiny. Pokud by byla činnost zaměřena pouze úzce „duchovně“, ztrácí svoji celistvost a důležitý biblický rozměr. Jiné ohrožení spočívá v potlačení jasného duchovního směru práce, např. z důvodu menšího zájmu o duchovní věci mezi účastníky mládeže.
- Pastorece. Mladí lidé potřebují vést, i když si to sami nemusí uvědomovat nebo se proti vedení i bouří. Práce s mládeží nemůže být brána jako činnost kde, necháváme různé lidi, aby si otestovali své duchovní dary nebo vůdcovské schopnosti, práce s mládeží rovněž není odkladiště pro ty, kdo ve sboru nebo farnosti nemají nic lepšího na práci. Mnozí mladí lidé dnes jsou velmi emocionálně deprimováni z důvodu obrovského tlaku školy, krize v rodinách a tlaku vrstevníků. Práce s mládeží se musí dotýkat jejich životů i v tomto aspektu. Práce s mládeží se proto často týká celého úzkého rodinného kruhu.
- Trénink pro službu. Činností s mládeží se snažíme dělat něco pro mladé lidi, ale také je třeba dělat něco s mladými lidmi. Společenství ale není zábavní spolek ani hlídání dětí a dorostu. Je to duchovní služba, patří k ní duchovní vedení a vyučování duchovních disciplín, duchovně obdarovanými a duchovně dospělými lidmi. To neznamená, že by to nešlo zábavnou formou a že při tom nemůže být legrace, jde ale o trénink pro službu.

- Vazba na Písmo. Setkávání a náplň společenství musí svou formou odpovídat kultuře mladých lidí dneška, nesmí však nikdy tříštit význam evangelia, zpochybňovat je nebo dokonce jít proti zásadám Písma. Při tvoření programu se musí z Písma vycházet a k Písmu a jeho autoritě cílit.
- Vše podepřeno modlitbou – vždy je třeba pamatovat, že práce s mládeží není možná bez efektivní modlitební podpory celého společenství. Efektivní modlitba vychází z dobré znalosti potřeb práce s mládeží i potřeb pracovníků s mládeží. Modlitba za mládež a její práci a práci s ní má být pravidelnou součástí setkání členů společenství.⁶⁹

Pro hodnocení subjektivního významu modlitby pro toho, kdo se modlí, je velice významná otázka proč a za jakým účelem se modlí. Zatímco historicky je modlitba spjata s očekáváním nějaké odpovědi z království nebeského na své výzvy, ať už ve formě vyslyšení proseb nebo jiného vyjádření boží náklonnosti, mnoho spirituálně zaměřených lidí postmoderní společnosti očekávají od modlitby spíše uspokojení a uklidnění. Můžeme se tedy domnívat, že modlitba může být také chápána jako zdroj náboženského zážitku.⁷⁰

---

⁶⁹ Srov. ŠOUREK, M. O cílech práce s mládeží: Metody práce s mládeží. Evangnet [online]. 2004 [cit. 2014-01-18]. Dostupné z: http://www.evangelnet.cz/materialy/mladez/metody/52-o_cilech_prace_s_mladezi

⁷⁰ KAPLÁNEK, M. Spirituální projevy v kultuře mládeže. 2012, 24s. Dostupné z: <http://www.tf.jcu.cz/getfile/3e68f3bf248dd945>

4 AKTIVITA CÍRKEVNÍCH SPOLEČENSTVÍ

Tato kapitola se zaměřuje na aktivity církevních společenství. Pojednává se zde o křesťanské literatuře související s mládeží, specifikách křesťanské pedagogiky a její filosofii.

„Aktivity církevních institucí zaměřených na mládež část mladých věřících skutečně oslovují. Týkají se ale menšiny, která je do budoucna zárukou uchování víry. Kromě toho existuje nemalá část věřící mládeže, která prožívá a sdílí svoji víru v rodině a malém společenství vrstevníků ve farnosti. Tito lidé žádnou hromadnost ve víře nepotřebují a ani po ní netouží. I u nich je záruka uchování víry. Dále je zde daleko ohroženější a velmi početná skupina mladých lidí a křesťanů z rodin, které nejsou v žádném společenství pevně zakotveni.“⁷¹

Ve společenství pro mládež může někdy vyvstat otázka, zda se křesťanské společenství může bránit přijetí dalších členů nebo určitých lidí. Ač to vyznívá málo křesťansky, je třeba konstatovat, že se občas bránit musí. Malé společenství je do určité míry intimní duchovní záležitostí osob s těsnějšími vazbami. Proto není vždy možné, aby si vždy vyhovoval každý s každým a aby rozmanitá skupina lidí měla stejný názor na náplň života ve společenství. I z toho důvodu musí společenství brát zřetel na to, aby jeho členem nebyl někdo, kdo ho rozkládá. Je zapotřebí členy do společenství přibírat zodpovědně.

U větších společenství je jednodušší uzpůsobit je tak, aby byla společenství otevřenější, tzn., aby do něho mohl přijít kdokoliv a kdykoliv. V tomto případě již o společenství v pravém slova smyslu nejde. Může to být uskutečňováno formou nabídky nějakého stabilního společenství, umožnění prostoru k rozhovoru, modlitbě, společnému čtení Písma lidem, kteří přijdou jednou nebo víckrát, ale za tato setkání nepřebírají žádnou odpovědnost. Je to prospěšná služba lidem nepatřícím do konkrétního společenství. Část z nich se následně i v nějakém společenství usadí nebo sami společenství vytvoří.⁷²

Dále uvádím nabídku otevřeného společenství uveřejněnou na webových stránkách: *„Toužíte po přímluvné modlitbě? Chcete se společně modlit a nemáte s kým? Máte služby a nemůžete navštěvovat pravidelná společenství? Jste v Brně přechodně a hledáte společenství modlitby? Neúčastnili jste se dosud žádného společenství a chcete začít? Srdečně vás zveme každý*

⁷¹KONZBUL, P. Jak mluvit s dospívajícím o víře. s. 91

⁷²OPATRŇÝ, Aleš. Pastorage: Podklady pro pastorage a duchovní život. Www.pastorage.cz [online]. [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.pastorage.cz/Tematicke-texty/1-Mala-spolecenstvi.html>

čtvrtek v 19.00 hod. do otevřeného modlitebního společenství komunity Emmanuel, Brno, Lidická 24“.⁷³

4.1 Křesťanská literatura související s mládeží

Co vlastně pro děti, mládež a dospívající může znamenat víra, naděje, láska, Kristus či církev? Jak jim může pomoci křesťanská víra v jejich životě v tomto světě? K jaké službě je Kristus vyzývá? Právě tyto a další nejrůznější otázky sepnuté s vírou jsou dnes často otázkami mladých katolíků, kteří hledají a přemítají. K odpovědi na otázky a pochopení a prohloubení vlastní víry slouží katechismy.

4.1.1 YouCat

Katechismus pro mladé YouCat oslovuje náctiletou až 25letou mládež a bere si za úkol objasnit očekávání a představy o katechismu. Srozumitelně pro mladé pojednává o zásadních otázkách křesťanské víry. Jeho vydání zaštitil papež Benedikt XVI.

YouCat přibližuje jazykem mladých souhrn katolické víry. Kniha je sestavená formou otázek a odpovědí a posléze komentářem, který slouží k upřesnění a pomáhá pochopit dané otázky a jejich význam pro vlastní život. V hranatých závorkách jsou připojeny číselné odkazy na konkrétní články v Katechismu katolické církve.⁷⁴ Ukázka z knihy YouCat je součástí bakalářské práce jako příloha P I.

YouCat - katechismus pro mladé vznikl v německém jazyce pod vedením kardinála Christoha Schönborna, vídeňského arcibiskupa. Český překlad byl uveden na trh krátce poté. Postupně byl přeložen do 25 světových jazyků a vyšel v souvislosti s oslavami 26. Světového dne mládeže, jehož tradici založil v roce 1985 Jan Pavel II.

Za svůj název YouCat vděčí mladým, kteří na projektu spolupracovali a zkráceně ho nazývali JuKat, což jsou první slabiky slov Jugend⁷⁵ a katechismus. Odtud vznikla anglická podoba YouCat. A protože *You* může představovat slova *young* – *mladý*, *youth* – *mládež* nebo *you* – *ty*, dá se YouCat v překladu chápat nejen jako katechismus mládeže nebo pro mladé, ale také jako výzva: Ty a katechismus.

---

⁷³Komunita Emmanuel. [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.emmanuel.cz/spolecenstvi/>

⁷⁴SCHÖNBORN, Ch. a kol. YOUCAT. s. 4

⁷⁵ německy mládež

YouCat není v pravém slova smyslu zcela novým katechismem, vychází z Katechismu katolické církve a zároveň k němu otvírá cestu. YouCat je rozčleněn na čtyři oddíly, a to: *Čemu věříme. Jak slavíme křesťanská tajemství. Život v Kristu. Jak se modlit*. Množství barevných fotografií a ilustrace dotvářejí celkový ráz knihy určené mládeži.⁷⁶

4.1.2 Katolický katechismus Františka Tomáška

Autor této publikace profesor katechetiky a pedagogiky, později biskup František Tomášek píše: *„Katechismus katolického náboženství je kniha posvátná, protože nám podává pravdy Boží. Proto je přijímáme s vírou božskou neboli nadpřirozenou. Božskou, nadpřirozenou víru si nemůže nikdo dát sám. Je to veliký dar neboli milost od Boha. Proto s modlitbou a s touto božskou, nadpřirozenou vírou ber do ruky tuto knihu. Katechismus katolického náboženství není jen k poznávání Božích pravd, je hlavně k tomu, abys jim nadpřirozenou vírou radostně věřil, podle nich se řídil ve svém denním životě a podle nich opravdu žil. K tomu ovšem zase potřebuješ Boží pomoc. Proto začínej i konči četbu katechismu vždy modlitbou.“*⁷⁷

Struktura Tomáškovy katechismu je rozdělena na části: *Věř v pravdy Boží. Žij v milosti posvěcující. Plň zákon boží*. Vzhledem k době vydání i tehdejšímu technickému možnostem je kniha spíše jednoduchá, prosta obrázků a fotografií. Systémem k pochopení náboženské víry je položena otázka a za ní následuje jednoduchá srozumitelná katechismová odpověď. Pouze u některých otázek je odpověď obsáhleji vysvětlována. Ukázka z knihy *Katolický katechismus* je součástí bakalářské práce jako příloha P II.

V Tomáškově katechismu se odráží jeho dlouholetá pedagogická práce s katolickou mládeží na základní škole. Angažoval se mimo jiné v exercích pro mládež opouštějící školu a vydával pro ně publikace. Jeho texty jsou proto srozumitelné a jednoduché.⁷⁸

Katechismus kardinála Tomáška je těžko překonatelný. Pro teprve začínající a hledající mládež je však pravděpodobně stravitelnější YouCat. Následně, pokud následuje rozmach a růst ve víře, je vhodnější pokračovat Katechismem kardinála Tomáška.

---

⁷⁶ Srov. Naše rodina: Svět víry; Mladí dostanou od papeže dárek. s. 12

⁷⁷ TOMÁŠEK, F. *Katolický katechismus*. s. 5

⁷⁸ *Budoucnost církve: časopis pro podporu pastorace mládeže*. 2011, roč. 18, č. 3-4 s. 15

4.2 Oslovení současné generace mládeže

Pád ideologií a ztráta vlivu církve ženou společnost do hlubokého relativismu. Mladí lidé stojí před téměř neřešitelným úkolem hledat sami v sobě smysl života. Žijeme však v době, kdy má každý svou vlastní morálku. Mnozí dospívající se cítí zranitelní, žijí v neustálém provizoriu, klopýtají od jednoho zážitku k druhému ochotně následovat kohokoliv, kdo má alespoň trochu charisma. Jeden z evropských výzkumů je nazval generací „bez kompasu“. Skutečným problémem však je to, že není, kdo by jim ho dal. Často toho nejsou schopni ani rodiče, kteří můžou být sami naplnění pochybami a zmatkem.⁷⁹

Současná generace mladých touží po životě žitém naplno. V současné době zřejmě nemá šanci uspět křesťanství, které se bude prezentovat zejména jako výchova slušného člověka, jako morálka a rigorózní systém norem, zákazů a příkazů. Křesťanství má perspektivu pouze tehdy, bude-li se představovat jako možná cesta ke skutečně plnému životu.⁸⁰

U dětí a mladých lidí, kteří se účastní církevních aktivit, se automaticky předpokládá postoj víry, který má být upevněn zapojením do církevního společenství. Tento pohled má nedostatek v tom, že se omezuje pouze na děti z věřících rodin a přehlíží skutečnost, že nejpozději během adolescence se formuluje vlastní postoj k předané církevní nauce a rozhodnutí se ve věcech víry.⁸¹

4.3 Specifika křesťanské pedagogiky a její filosofie

Křesťanská pedagogika se od klasické pedagogiky liší svými vyššími cíli a záměrnou křesťanskou výchovou. Úlohou křesťanské pedagogiky je vychovat křesťana.⁸²

U těch, kteří hodlají svoji křesťanskou víru nějakým způsobem předávat při výchově a vzdělávání dětí, mládeže či dospělých je zapotřebí, aby si osvojili didaktiku náboženského vzdělávání a metodiku katecheze. Tématu se věnuje např. Muchová ve skriptu Úvod do náboženské pedagogiky. Autorka zprostředkovává myšlenky křesťanských pedagogů z kulturně blízkého prostředí a naznačuje směr, jakým mají vychovatelé jít, aby byli schopní

⁷⁹FERRERO, B. Šťastní rodiče - Křesťanská výchova podle Dona Boska. s. 42

⁸⁰Teologické texty: Časopis pro teologické a praktické otázky teologie; Několik postřehů o duchovní situaci mladých lidí. 2009, roč. 31, č. 2.

⁸¹Teologické texty: Časopis pro teologické a praktické otázky teologie; Předávání víry mladé generaci. 2008, roč. 30, č. 4.

⁸²DRAVECKÝ, J. Křesťanská pedagogika. 98 s. Dostupné z: http://www.jan.dravecky.org/data/krestanska_pedagogika.pdf

kvalitního formulování cílů svého působení. V monografii je zřetelná teologická fundovanost a psychologické a kulturně antropologické východisko.⁸³

Periodikum královéhradeckého Biskupství s názvem Křesťanská pedagogika sleduje pedagogická témata pod zorným úhlem křesťanské etiky a přináší články nejen pedagogů, ale i psychologů, duchovních, lékařů a odborníků z řad dalších profesí. V čísle věnovaném adolescenci zde jsou příspěvky např. o nebezpečí virtuálního světa pro mládež, o gamblerství a narkomanií či o partnerských vztazích.⁸⁴

Specifickým pedagogickým postupům při předávání křesťanských hodnot se věnuje i kardinál Tomášek a uvádí, že proces předávání náboženských a křesťanských hodnot musí být napojen na praktický život. *„To co má být vryto do paměti je zásadně třeba napřed vyložit, a to tak, aby žáci pravdy víry pochopili; vykládat tedy jasně, sugestivně s patřičným vysvětlováním a motivováním. Nelze očekávat, že mladí lidé budou akceptovat nějaké učení nebo morální zásadu jenom proto, že ji prezentuje autorita. Spíše naopak. Svědomitá argumentace je proto nezbytnou součástí náboženské výchovy v oblasti víry. Je zapotřebí se snažit zapálit srdce věřících dětí.“*⁸⁵ Tomášek doporučuje i pořadí náboženských témat v jakém mají být sledu dle věku účastníků a zároveň vyzdvihuje zájem a celkové zaujetí mladých za hlavní požadavek a předpoklad. Bez patřičně probuzeného zájmu nelze předpokládat, že sdělení a informace proniknou do duše dítěte a ovlivní jej. Ti, kterým poznatky sdělujeme, mnohé věci zapomenou, avšak důležité je, aby v nich zůstal zájem o prohlubování jejich duchovního života.

Mládežnické sdružení dle Tomáška má sloužit k náboženské a mravní výchově, náboženskému poučení či rozhovoru na určité náboženské téma. Zvláště u adolescentů je třeba upevnit jejich zájem o náboženský život a zakořenění pravd víry v jejich srdci. Zdůrazňuje aplikování příkladů kladných „hrdinů“ s nimiž se můžou dospívající identifikovat.⁸⁶

---

⁸³MUCHOVÁ, L. Úvod do náboženské pedagogiky.

⁸⁴Křesťanská pedagogika. roč. 1, č. 1

⁸⁵DŘÍMAL, L. František Tomášek jako katecheta dětí a mládeže. s. 31

⁸⁶Tamtéž s. 37

Základní předpoklad úspěchu metod křesťanské výchovy spočívá v osobnosti vychovávajícího, proto Tomášek chápe výchovu jako úmyslné působení na dítě, aby mohlo dosáhnout svého pozemského i věčného cíle.⁸⁷

---

⁸⁷Srov. ZVĚŘINOVÁ L. závěrečná práce: " Sociálněpedagogický přínos pedagogiky Františka Tomáška"

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 SPECIFIKACE VÝZKUMU, CÍL A HYPOTÉZY

Praktická část je zaměřena na vybrané křesťanské spolky dedikované pro práci s mládeží, a to konkrétně na členy a animátory křesťanských společenství pro mladé.

5.1 Cíl výzkumu

Cílem bakalářské práce je zjistit důležitost a postavení současných křesťanských mládežnických spolků v životě mládeže. Snahou je získat odpovědi na tyto výzkumné otázky:

- Co církve nabízí mládeži v křesťanském společenství, jaké poskytuje aktivity a využití, co jim přináší?
- Jaké je postavení společenství pro mládež v životě a ve volném čase mládeže?
- Jaké jsou motivy dětí a mládeže pro navštěvování křesťanského společenství?
- Jaká je filosofie výchovy v křesťanských společenstvích, specifika a jejich výchovné metody?

Takto konkretizované otázky dají vzniknout jednotlivých hypotézám, uvedených v následující kapitole.

5.2 Hypotézy

V návaznosti na jednotlivé specifické výzkumné otázky mohu definovat tyto vstupní hypotézy.

Nulová hypotéza:

H₀: Příslušnost k církvi nemá zásadní vliv na trávení volného času mládeže.

Podhypotézy:

H₁: Křesťanské spolky se snaží zaujmout mládež širokou škálou svých sportovních, kulturních a uměleckých aktivit a kombinují tyto aktivity pro svoji náboženskou osvětu.

H₂: Hlavním motivem pro navštěvování křesťanského společenství je výchova v rodině (vliv rodiny na navštěvování dětí a mládeže v církevních spolcích).

H₃: Církev vychází při práci s mládeží z vlastní církevní metodologie výchovy (aplikace křesťanských pedagogických metod).

Následující podkapitoly slouží k ověření hypotéz na základě zjišťovaných poznatků z dotazníkového šetření.

6 METODY VÝZKUMU

Následující kapitola seznamuje s postupem, který bylo nutné provést dříve, než jsem začala realizovat výzkum a samotné vyhodnocování získaných dat.

6.1 Výzkumný problém, výzkumný soubor, dotazník

Příprava výzkumu spočívala v promyšlení problému, jeho identifikaci, ve vytvoření předběžné koncepce výzkumu a ve stanovení plánu postupu.⁸⁸

Zvolen byl kvantitativní výzkum s dotazníkovým šetřením, který se používá na testování vytvořeného souboru hypotéz. Hypotézy byly naformulovány do otázek v dotazníku tak, aby otázka ověřovala danou hypotézu. Kvantitativní výzkum zde splňuje své požadavky na velký počet respondentů, uzavřené i otevřené otázky, omezenou roli tazatele, deduktivní logiku, hypotézu stanovenou před výzkumem.

Výzkumný problém zde má dvě roviny:

- a) sociální: mládež v křesťanských společenstvích
- b) poznávací: přístup, aktivity a přínos vybraných společenství z pohledu mladých.

Zvolila jsem celkem čtyři církevní spolky pro mládež, a to dva působící pod římskokatolickou církví a dva působící pod Českobratrskou církví evangelickou. Posléze, z důvodu potřeby vyššího počtu respondentů, byly doplněny ještě další společenství působící pod stejnou farností, ale jiné věkové kategorie členů. Celkem bylo rozdáno 100 dotazníků pro členy společenství mládeže a 12 dotazníků pro animátory křesťanského společenství. Odevzdáno bylo 82 vyplněných dotazníků od členů společenství a 6 dotazníků od animátorů. Návratnost dotazníků tedy dosáhla 82 % u členů a 50% u animátorů společenství. Žádný dotazník nemusel být vyřazen. Dotazník vyplnilo 39 chlapců/mužů a 49 dívek/žen. Respondenti byli rozděleni do dvou skupin:

1. členové křesťanských společenství pro mládež
  - a) působící pod římskokatolickou církví (dále jen ŘK)
  - b) působící pod českobratrskou církví evangelickou (dále jen ČBCE).

---

⁸⁸MANÁK, J. a kol. Kapitoly z metodologie pedagogiky. s. 27

2. animátoři křesťanských společenství pro mládež

a) působící pod římskokatolickou církví (dále jen ŘK)

b) působící pod českobratrskou církví evangelickou (dále jen ČBCE).

Kvantitativní výzkum je realizován prostřednictvím dotazníkového šetření. Dotazník je soubor přesně formulovaných standardizovaných otázek předkládaných respondentům písemně podobě za účelem zjištění specifických údajů názorů, postojů nebo mínění.⁸⁹

Přesná formulace konkrétního cíle a úlohy dotazníku ve vztahu ke zvolenému problému je základní podmínkou účelného koncipování dotazníku.⁹⁰

Druh dotazníku je zvolen kombinovaný s otázkami uzavřenými, polouzavřenými i otevřenými. Respondent zvolenou odpověď zatrhne, případně odpoví vlastními slovy na danou položku dotazníku. Dotazník je anonymní. Strukturálně byl dotazník rozdělen na dvě části, a to na úvodní část, kde byl uveden účel dotazníku, postup práce s dotazníkem a poděkování a pak na samotnou otázkovou část.⁹¹

Dotazník má mít promyšlenou strukturu. Při přípravě dotazníku je zapotřebí základní problém rozdělit do několika okruhů – podproblémů. Každý z nich se poté naplňuje položkami. Dotazníkové šetření bylo prováděno od prosince 2013 do února 2014. Jeden dotazník byl zaměřen na mládež ve společenství a druhý pak na vedoucí/animátory ve společenství. Dotazníky byly rozdány částečně v papírové formě na farní úřady s žádostí o předání do příslušného mládežnického společenství. Další část byla odeslána elektronickou formou prostřednictvím e-mailu přes animátora společenství. Dotazník pro členy společenství obsahoval 17 otázek z toho: 2 otevřené, 5 polootevřených a 10 uzavřených. Dotazník pro animátory společenství obsahoval: 1 otázku otevřenou, 1 polootevřenou a 4 uzavřené. Dotazníky jsou součástí bakalářské práce jako přílohy P III a P IV.

Celkem bylo vyhodnoceno 82 dotazníků od členů společenství (38 chlapců a 44 dívek) ve věku 12 až 25 let a 6 dotazníků od animátorů společenství (1 muž a 5 žen) ve věku 25 až 42 let.

---

⁸⁹MAŇÁK, J. a kol. Kapitoly z metodologie pedagogiky. s. 50

⁹⁰GAVORA, P. Výzkumné metody v pedagogice. s. 53

⁹¹Tamtéž. s. 54

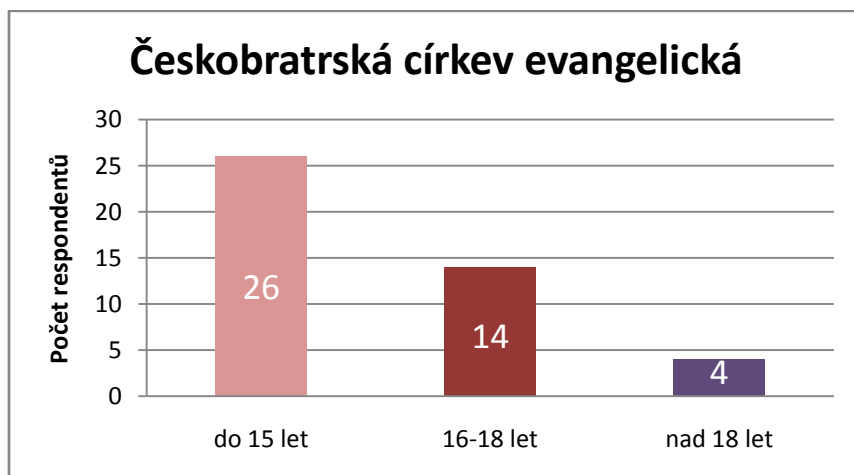
7 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Dotazník byl vyhodnocen manuálně a hodnoty byly zaneseny do tabulek a grafů a náležitě doplněny komentáři. Některé otázky jsou z důvodu odlišnosti odpovědí či jiné rozdílnosti vyhodnocovány separátně pro každou církev. Tam, kde jsou odpovědi bez větších rozdílů hodných zvláštního zřetele, je vyhodnocení prováděno dohromady za obě církve. Odpovědi na otevřené otázky jsou rozčleněny do jednotlivých pojmů či okruhů a graficky naznačeny dle četnosti.

7.1 Struktura vzorků

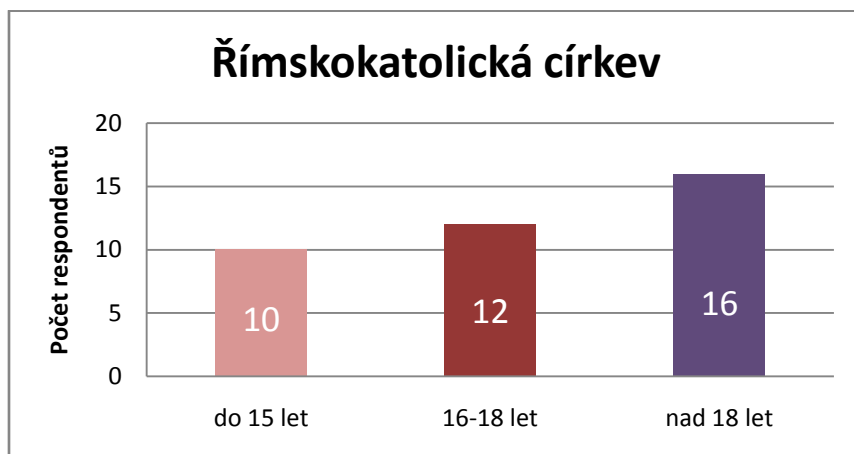
Položka dotazníku zjišťující věk respondentů byla zanesena do grafu 1 a grafu 2 separátně pro ČBCE a ŘK.

Graf 1: Rozdělení respondentů církve ČBCE dle věku

Zdroj: Autor, Vlastní dotazníkové šetření, 2014

Graf 2: Rozdělení respondentů církve ŘK dle věku

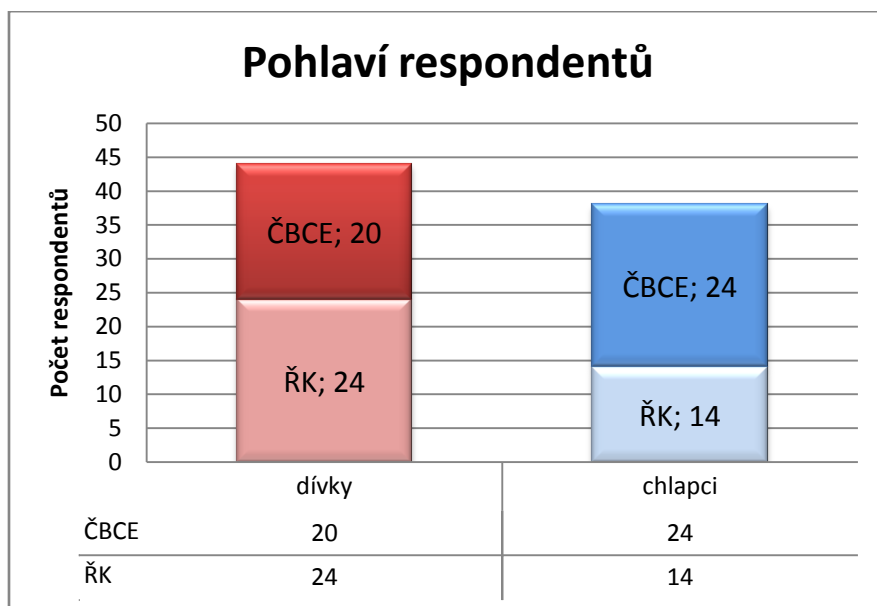

Zdroj: Autor, Vlastní dotazníkové šetření, 2014

Z grafu 1 vyplývá, že v ČBCE je většinové zastoupení respondentů ve věkové kategorii do 15 let. Graf 2 vypovídá, že v ŘK církvi jsou nejvíce zastoupeni respondenti ve věkové kategorii nad 18 let.

Položka dotazníku zjišťující zastoupení pohlaví respondentů je do grafu 3 zanesena separátně pro ČBCE a ŘK.

Graf 3: Rozdělení respondentů církve ČBCE i ŘK dle pohlaví

Zdroj: Autor, *Vlastní dotazníkové šetření, 2014*

V ČBCE převažují mírně chlapci nad dívkami, zatímco v ŘK je to opačně. Celkově za obě vybrané církve převažují dívky nad chlapci.

7.2 Ověření hypotéz

Následující podkapitola je rozdělena na dvě tematické části. První část je věnována vyhodnocení dotazníků členů společenství, zatímco druhá část se zabývá vyhodnocením dotazníků určených animátorům/vedoucím společenství. V každé části budou dané výzkumné otázky a hypotézy ověřeny na základě zjištěných poznatků.

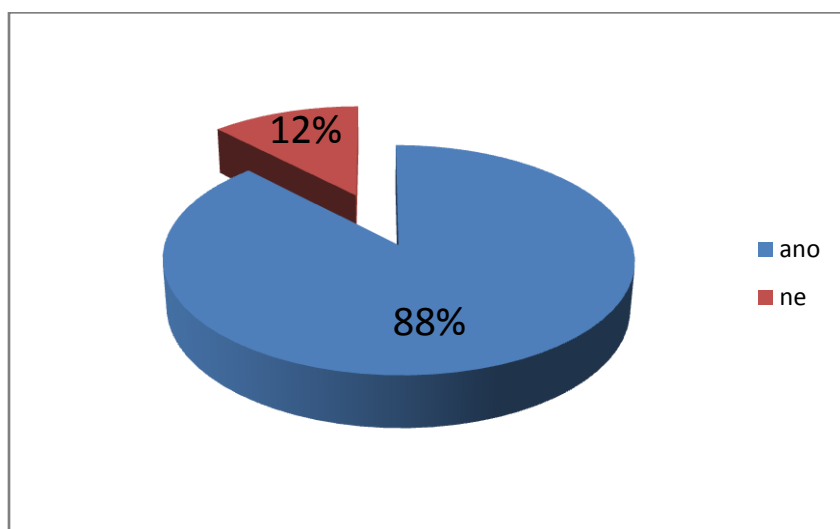
7.2.1 Vyhodnocení dotazníků určených členům společenství

Za účelem ověření hypotézy H_1 (**Křesťanské spolky se snaží zaujmout mládež širokou škálou svých sportovních, kulturních a uměleckých aktivit a kombinují tyto aktivity pro svoji náboženskou osvětu**) byly vytvořeny otázky č. 1 – 6. S touto hypotézou korespondují výzkumné otázky: Co církev nabízí mládeži v křesťanském společenství, jaké poskytuje

aktivity a využití, co jim přináší? Jaké je postavení společenství pro mládež v životě a ve volném čase mládeže? Zjištěné výstupy jsou níže popsány a okomentovány u každé z otázky dotazníku.

Otázka č. 1: Navštěvuješ ve svém volném čase kromě společenství mládeže i jiné zájmové či volnočasové kroužky?

Graf 4: Navštěvování volnočasových aktivit respondentů ČBCE i ŘK

Zdroj: Autor, *Vlastní dotazníkové šetření, 2014*

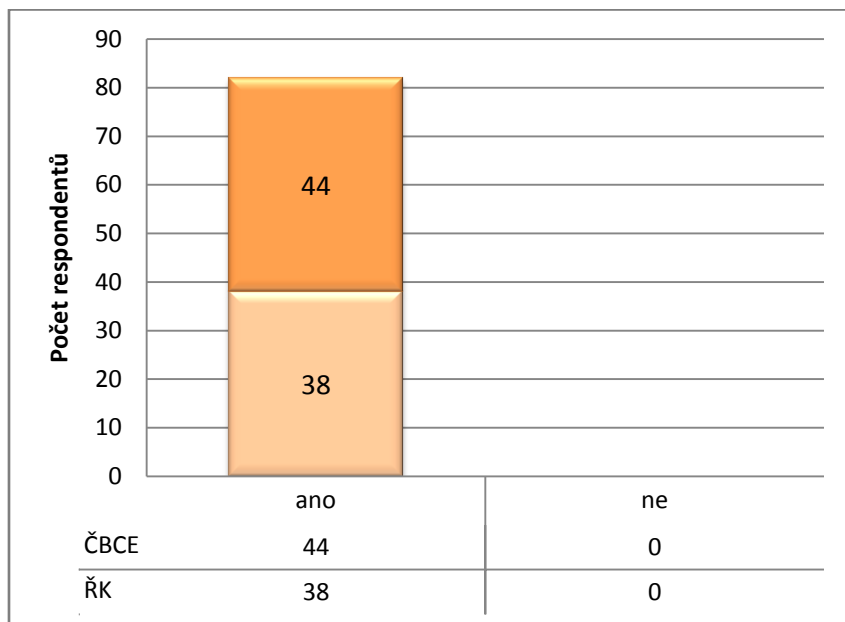
Zde z důvodu téměř totožného zastoupení odpovědí bylo použito grafu společného pro obě křesťanské církve. Velký počet respondentů nezávisle na věkové kategorii navštěvuje mimo společenství mládeže i další volnočasové aktivity. V dotazníku, v otázce které aktivity navštěvují, bylo uváděno nejčastěji Základní umělecká škola se zaměřením na hudbu či kroužky vyučující různé hraní na hudební nástroje či zpěv. Převážně u chlapců, ale i u dívek, byly dále často uváděny sportovní aktivity. Ve velkém zastoupení byly u respondentů uváděny kroužky spojené s církevní tematikou, např. skaut, ministrantský kroužek, misijní klubko, schola,⁹² lectio divina – příprava kurzu Alfa,⁹³ což je. Z odpovědí je patrné, že jen malé procento mládeže nenavštěvuje žádné kroužky. U většiny lze tedy i vzhledem k limitům hloubky dotazníkového šetření poukázat na smysluplné a naplňující trávení volného času.

⁹² jednohlasný pěvecký sbor doprovázející bohoslužebnou liturgii

⁹³ četba Písma, meditování a rozjímaní nad ním a následné utvoření modlitby z citovaného textu

Otázka č. 2: Jsi členem křesťanské církve? Či se cítíš být členem?

Graf 5: Členství v křesťanské církvi respondentů ČBCE i ŘK

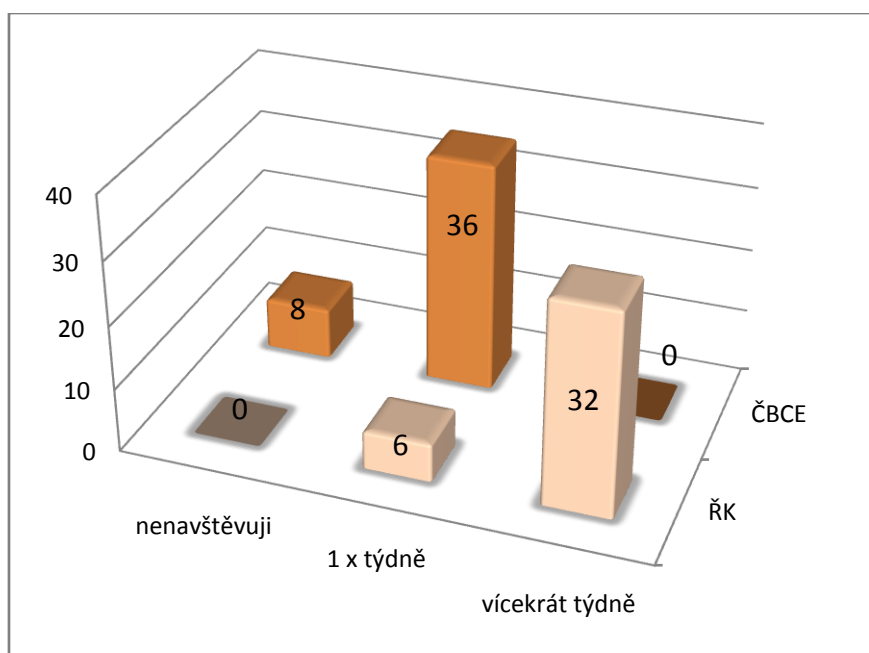

Zdroj: Autor, Vlastní dotazníkové šetření, 2014

Zde je jednomyslná odpověď ohledně členství v církvi. Tudiž všichni respondenti se považují za věřící členy příslušné církve. Jen pro přehlednost je graf rozdělen na ČBCE a ŘK církev.

Otázka č. 3: Navštěvuješ bohoslužby v kostele?

Graf 6: Navštěvování bohoslužeb v kostele - respondenti ČBCE i ŘK

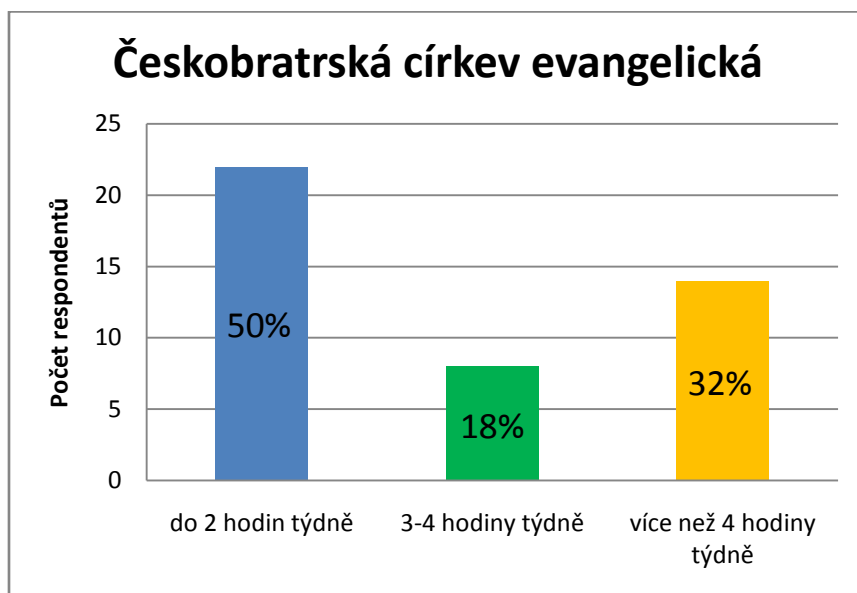
Zdroj: Autor, Vlastní dotazníkové šetření, 2014

Zde je z důvodu rozdílnosti odpovědí respondentů znázorněn graf se separátním vyhodnocením církví. Z grafu jsou patrné častější návštěvy kostela respondentů z řad církve ŘK a méně časté návštěvy či dokonce nenávštěvování bohoslužeb vůbec u respondentů ČBCE.

Toto může být dáno odlišností závažnosti vnímání bohoslužebné liturgie jednotlivých církví, četnosti kostelů zmiňovaných církví, či vyšším věkovým průměrem a s tím spojeným vážnějším přístupem k víře u respondentů z řad ŘK církve.

Otázka č. 4: Kolik hodin týdně trávíš ve křesťanském společenství, včetně času stráveného přípravou či plněním úkolů do společenství?

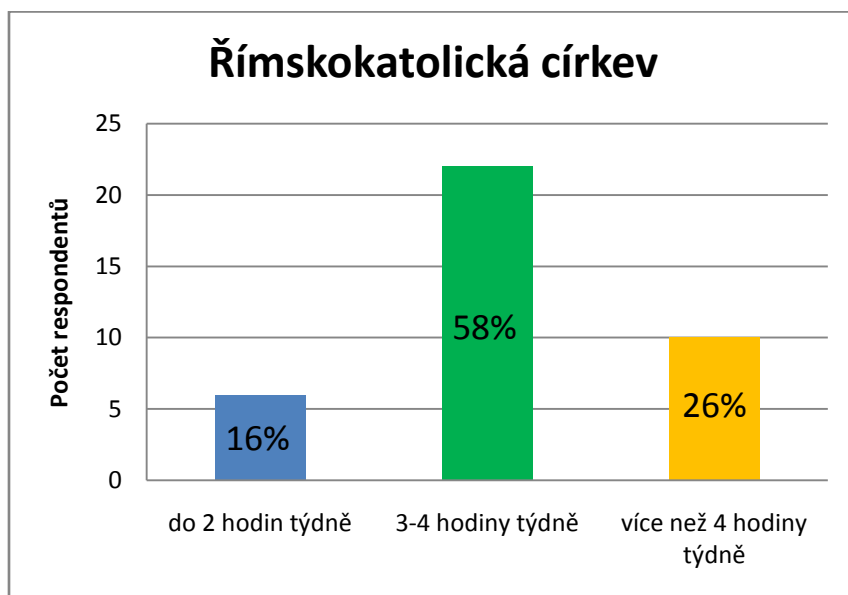
Graf 7: Počet hodin strávených přípravou do společenství či přímo v křesťanském společenství - respondenti z řad ČBCE

Zdroj: Autor, Vlastní dotazníkové šetření, 2014

Graf 8: Počet hodin strávených přípravou do společenství či přímo v křesťanském společenství - respondenti z řad ŘK

Zdroj: Autor, Vlastní dotazníkové šetření, 2014

Zde jsou uváděny grafy separátně z důvodu možnosti povšimnutí si rozdílů v časovém horizontu přípravy a strávení času ve společenství. Nadpoloviční většina respondentů z řad ŘK tráví ve společenství více času než respondenti z řad ČBCE.

Počet hodin trávených ve společenství či přípravou do společenství je individuální záležitostí, kde záleží na požadavcích samotného společenství a také na osobním přístupu a vlastním stanovisku k církevním záležitostem.

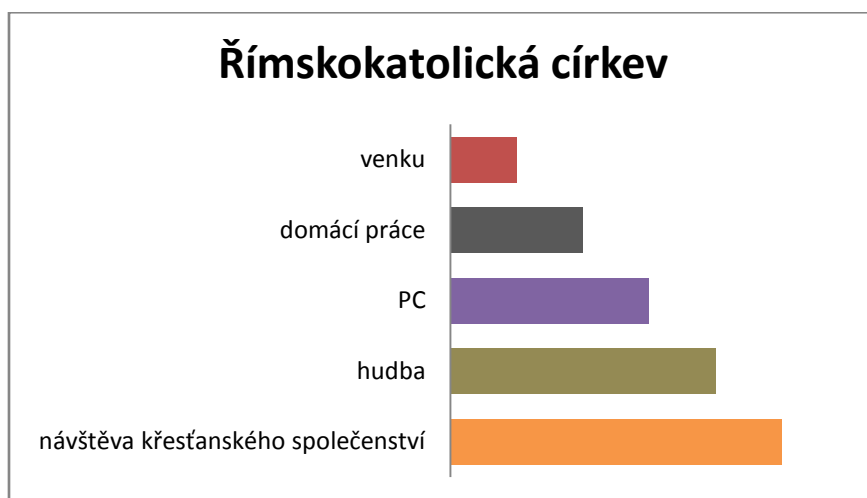
Otázka č. 5: Jakými aktivitami trávíš svůj volný čas v běžném týdnu?

Graf 9: Nejčastější aktivity ve volném čase během týdne – respondenti ČBCE

Zdroj: Autor, Vlastní dotazníkové šetření, 2014

Graf 10: Nejčastější aktivity ve volném čase během týdne – respondenti ŘK

Zdroj: Autor, *Vlastní dotazníkové šetření, 2014*

Z výběru 12 nejčastějších aktivit trávení volného času mládeže bylo s nejvyšší četností u respondentů společenství ČBCE uváděno trávení volného času u PC, jako druhá v pořadí byla uváděna návštěva křesťanského společenství, dále pak kroužky, trávení času venku, sport.

Respondenti z křesťanského společenství ŘK uváděli nejčastěji návštěvu křesťanského společenství, dále pak hudbu, na dalších místech následovalo trávení času u PC, domácí práce a trávení času venku.

Zde je zřejmé, že bez ohledu na věk, tráví respondenti volný čas ve velké míře na počítači. Dnešní doba vyžaduje a u mládeže je předpokládáno a počítáno s tím, že budou umět ovládat počítač a další moderní technologie. Jen je třeba brát zřetel na to, aby tato činnost výrazně nepřevyšovala ostatní aktivity. Z odpovědí se tedy potvrzuje, že je účelné a žádoucí zřizování a podporování lokalit pro trávení volného času, kde se může mládež scházet a věnovat se smysluplné, vhodné a pro ně samé zábavné činnosti.

Nejčastější aktivitou během týdne je u respondentů ŘK uváděna návštěva křesťanského společenství, avšak chybí v prvních pěti nejčastějších aktivitách kroužky. V ČBCE je návštěva křesťanského společenství na druhém místě za PC, ale v pětici uváděných jsou i kroužky. Důvodem může být vyšší věkový průměr respondentů z ŘK církve, kdy jejich pracovní, náročnější studijní náplň či uváděné domácí práce již nedovolují trávit ve volnočasových aktivitách více času, naopak si mohou více uvědomovat význam křesťanského vyžití ve společenství.

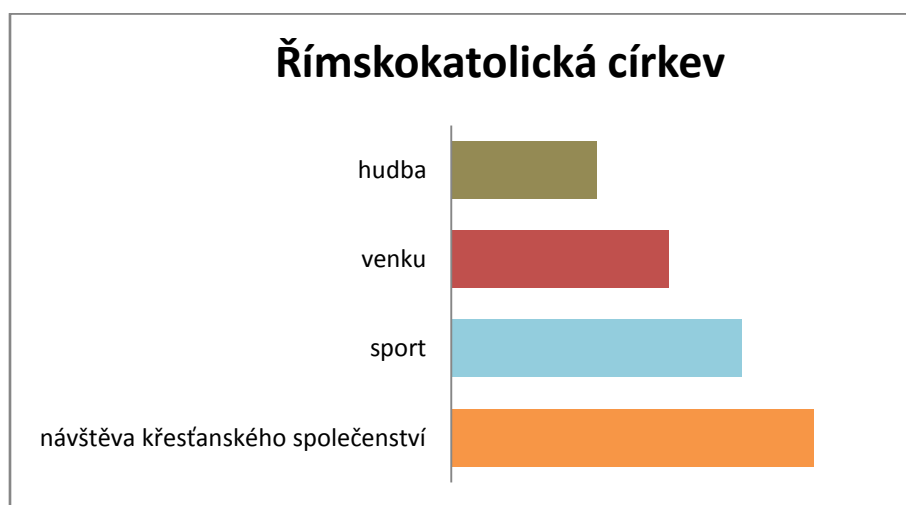
Otázka č. 6: Z odpovědí předchozí otázky uveď 5 pro tebe nejoblíbenějších (nezáleží na pořadí oblíbenosti).

Graf 11: Nejoblíbenější aktivity ve volném čase během týdne – respondenti ČBCE

Zdroj: Autor, Vlastní dotazníkové šetření, 2014

Graf 12: Nejoblíbenější aktivity ve volném čase během týdne – respondenti ŘK

Zdroj: Autor, Vlastní dotazníkové šetření, 2014

Jako nejoblíbenější činnosti při trávení volného času bylo u respondentů ČBCE uváděno trávení volného času na PC, následováno kroužky, návštěvou křesťanského společenství a hudbou. Respondenti z řad ŘK jako nejoblíbenější uváděli návštěvu křesťanského společenství, následováno sportem, trávením času venku a hudbou.

Z odpovědí vyplývá, že navštěvování křesťanského společenství patří respondenty obou církví mezi oblíbenou aktivitu. Je tedy možné usoudit, že mládež se v rámci křesťanského společenství věnuje činnosti, která je baví a naplňuje.

Dílčí shrnutí výzkumných otázek

Testovanými výzkumnými otázkami bylo: Co církve nabízí mládeži v křesťanském společenství, jaké poskytuje aktivity a využití, co jim přináší? Jaké je postavení společenství pro mládež v životě a ve volném čase mládeže? Z odpovědí na otázky č. 1 – 6 vyplynuly následující skutečnosti: Církve se snaží nabídnout vhodně zaměřený program společenství pro mládež dle možností společenství s přihlédnutím k věku účastníků. Nechybí náboženské zaměření schůzek v podobě modliteb, písní, čtení Písma, náboženských témat. Dále je program dotvářen kulturními aktivitami, debatováním, sportováním a hrami. U křesťanských společenství s mladšími členy je program více zaplněn hrami, vyprávěním příběhů, nacvičováním divadla s náboženskou tematikou či vyráběním drobných předmětů sloužících k charitativní činnosti. U starších členů společenství převažuje debatování, kulturní akce, probírání různě orientovaných témat a sportovní vyžití. Společenství nabízí setkávání s vrstevníky se stejnými duchovními hodnotami, prohlubování a upevňování víry, vývoj v tomto vztahu k Bohu a ke křesťanství.

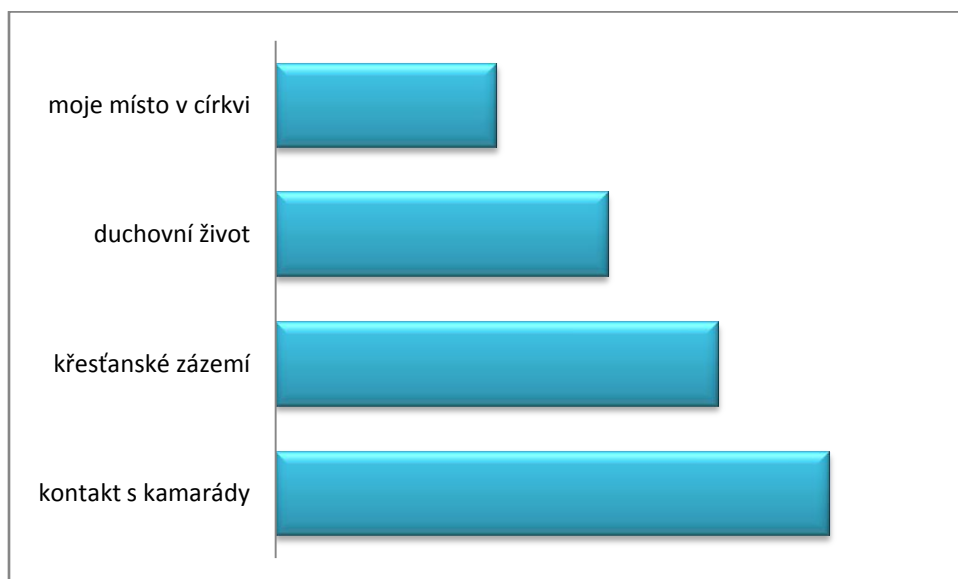
Co se týká odpovědi na druhou výzkumnou otázku, tak křesťanské společenství pro mládež hraje v trávení volného času mladých důležitou roli, jelikož bylo zmiňováno u většiny jako nejčastější aktivita ve volném čase během týdne a také velmi často jako nejoblíbenější aktivita v celkovém hodnocení. Rovněž v týdenním hodinovém součtu strávených hodin ve společenství mládeže zaujímá velmi významnou část volného času mládeže. Víra a náboženský život je mladými brán jako postoj a s navštěvováním bohoslužeb v kostele či společenství pro mladé a dalšími církevními aktivitami je to pro ně časově významná činnost.

Z výše uvedeného je možné potvrdit hypotézu H_1 a platí, že církevní spolky se snaží zaujmout mládež širokou škálou svých aktivit a tyto aktivity kombinují s náboženskou osvětou.

Hypotéza H_2 (**Hlavním motivem pro navštěvování křesťanského společenství je výchova v rodině - vliv rodiny na navštěvování dětí a mládeže v církevních spolecích**) bude ověřena na základě otázek č. 7 – 17. S hypotézou souvisí výzkumná otázka: Jaké jsou motivy dětí a mládeže pro navštěvování křesťanského společenství? Výstupy jsou opět popsány a diskutovány u každé z otázek dotazníku.

Otázka č. 7: Co pro Tebe znamená navštěvování společenství?

Graf 13: Nejvýznamnější důvody respondentů ČBCE i ŘK pro navštěvování společenství

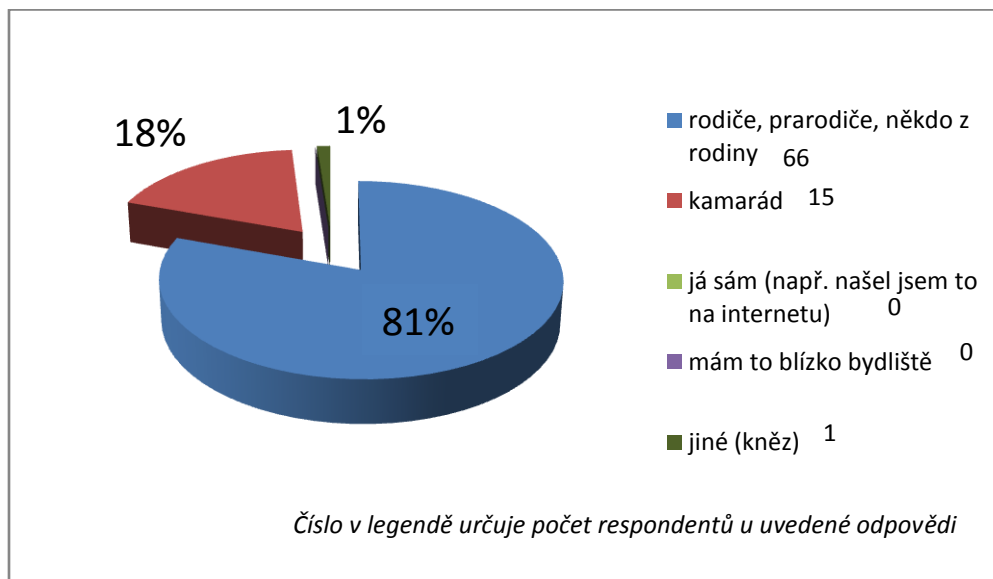
Zdroj: Autor, Vlastní dotazníkové šetření, 2014

Z velmi podobných odpovědí respondentů v obou církvích uvádím vyhodnocení společně pro církve ŘK i ČBCE. Respondenti zde měli preferenčně označit důvody pro navštěvování společenství. Jako nejvíce významný důvod proč mládež navštěvuje společenství je považován kontakt s kamarády, na druhém místě pak křesťanské zázemí a dále je to pak duchovní život a místo v církvi.

Z uvedených odpovědí je patrné, že nejvýznamnější složkou v navštěvování společenství je kontakt s kamarády a vztahy s nimi před duchovním životem a spiritualitou. Oproti tomu hned na dalších místech je duchovní, křesťanský a církevní život před např. účastněním se her a výletů.

Otázka č. 8: Kdo nebo co tě přivedlo do křesťanské církve (spolku mládeže)?

Graf 14: Osoba zodpovědná za navštěvování společenství respondentů ČBCE i ŘK.

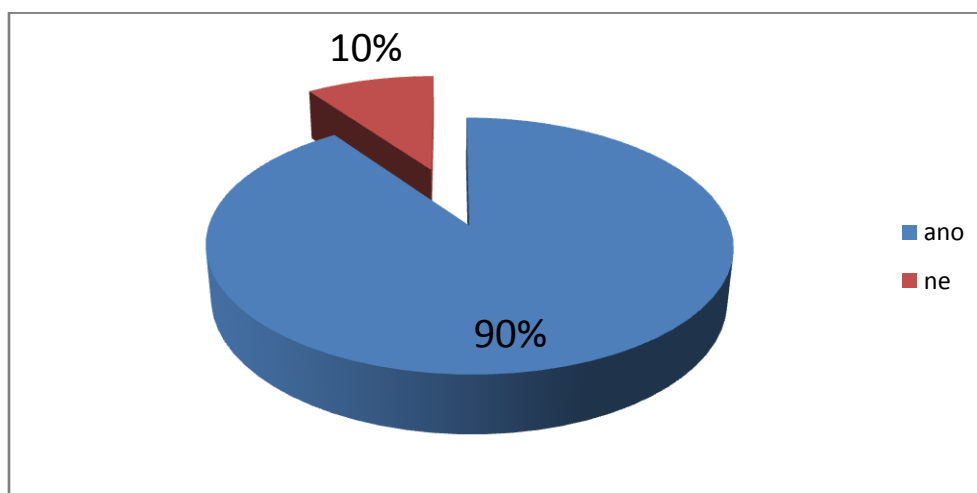

Zdroj: Autor, Vlastní dotazníkové šetření, 2014

V této položce dotazníku byly odpovědi v zastoupení obou církví téměř totožné. Většinou přivedl respondenty k navštěvování společenství někdo z rodiny či blízký příbuzný. 18% respondentů přivedl do společenství kamarád. Z odpovědí vyplývá, že rodiče přenášejí svoji víru na potomstvo a zakládají si na kontinuitě duchovní víry u svých potomků.

Otázka č. 9: Bavíte se doma v rodině o tom co se děje v křesťanském společenství?

Graf 15: Sdílení dění v křesťanském společenství s rodinnými příslušníky respondentů ČBCE i ŘK

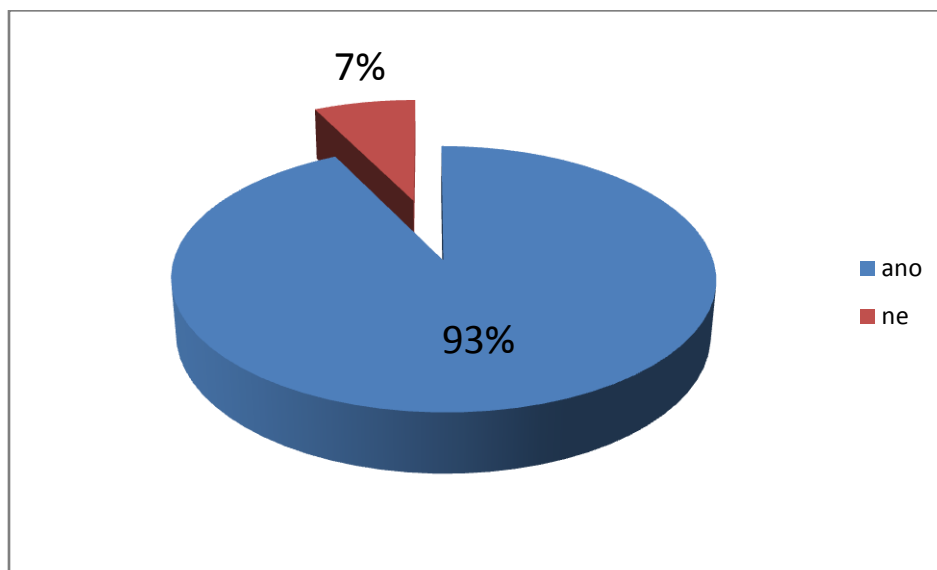

Zdroj: Autor, Vlastní dotazníkové šetření, 2014

Opět je otázka vyhodnocována společně pro obě církve z důvodu téměř totožných odpovědí. 90% respondentů uvádí, že s rodinnými příslušníky probírají dění a chod ve společenství.

Otázka č. 10: Účastní se někdo z rodiny nějakých aktivit pořádaných křesťanským společenstvím (tábory, akce, atd.).

Graf 16: Účast rodinných příslušníků ČBCE i ŘK na aktivitách pořádaných křesťanským společenstvím.

Zdroj: Autor, Vlastní dotazníkové šetření, 2014

Vyhodnocení bylo opět provedeno společně pro obě církve. Dle grafu je patrné, že i členové rodin jsou činní účastníci církevních aktivit. U většiny respondentů se blízký rodinný okruh účastní akcí pořádaných křesťanským společenstvím.

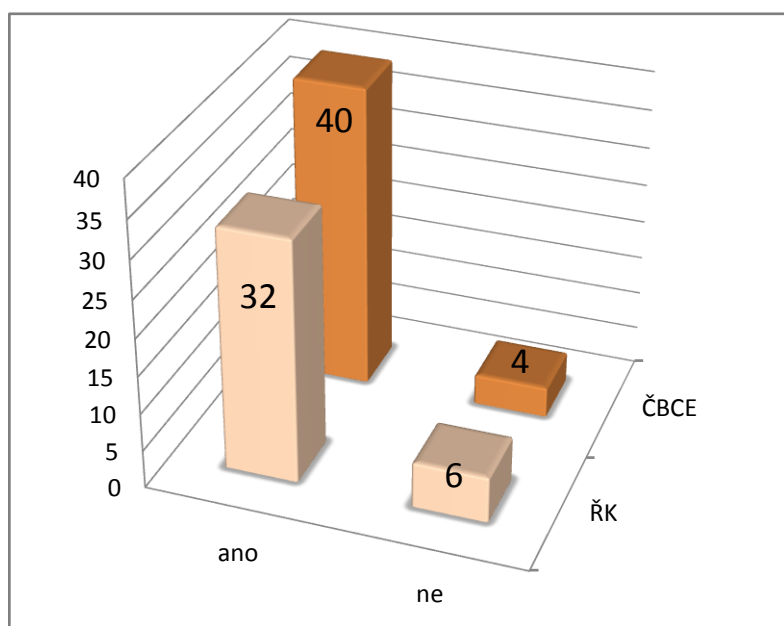
Otázka č. 11: Jaké aktivity máš v křesťanském společenství nejraději?

Respondenti ČBCE uváděli v dotazníku jako nejoblíbenější aktivitu v křesťanském společenství debatování, jako druhou nejoblíbenější aktivitu uváděli kulturní akce, jako třetí výlety a čtvrtou poslouchání příběhů.

Vyhodnocení této otázky v ŘK ukázalo, že nejoblíbenější aktivitou členů jsou kulturní akce následovány debatováním, sportováním a hrami.

Otázka č. 12: Bývají aktivity z bodu 11 tematicky zaměřené do oblasti křesťanství?

Graf 17: Křesťanské tematické zaměření aktivit ČBCE i ŘK

Zdroj: Autor, Vlastní dotazníkové šetření, 2014

Převážná většina respondentů u obou církví uvádí, že aktivity jsou křesťanské či církevně zaměřené, záporné odpovědi respondentů si lze vysvětlit tím, že uvedli nejoblíbenější aktivitu takovou, která církevní zaměření postrádá (např. sportování či pomoc s domácími úkoly).

Otázka č. 13: Proč ses rozhodl navštěvovat právě křesťanské společenství, čím tě nejvíce oslovuje?

Jako nejčastější důvod k navštěvování křesťanského společenství uváděli respondenti ČBCE sdílení křesťanských hodnot, druhý nejčastější důvod byly uváděny zajímavé příběhy, třetí nejčastější důvod hry a čtvrtý modlitby.

Nejčastějším důvodem návštěvy křesťanského společenství bylo u respondentů z řad ŘK uváděno sdílení křesťanských hodnot, dále nejčastěji uváděli modlitby, dále hry a čtvrtý nejčastější důvod byly uváděny přednášky.

Otázka č. 14: Co Ti křesťanské společenství dosud přineslo?

Na výše uvedenou otevřenou otázku bylo uváděno velké množství názorů. Nejčastěji respondenti ČBCE uváděli přátele, respektive kamarády se stejnými názory, poté víru v Boha či blízkost Boha, dále uváděli uklidnění z modliteb, myšlenky, zážitky, jistotu ve víře, dobrý pocit ze života a nový pohled na svět.

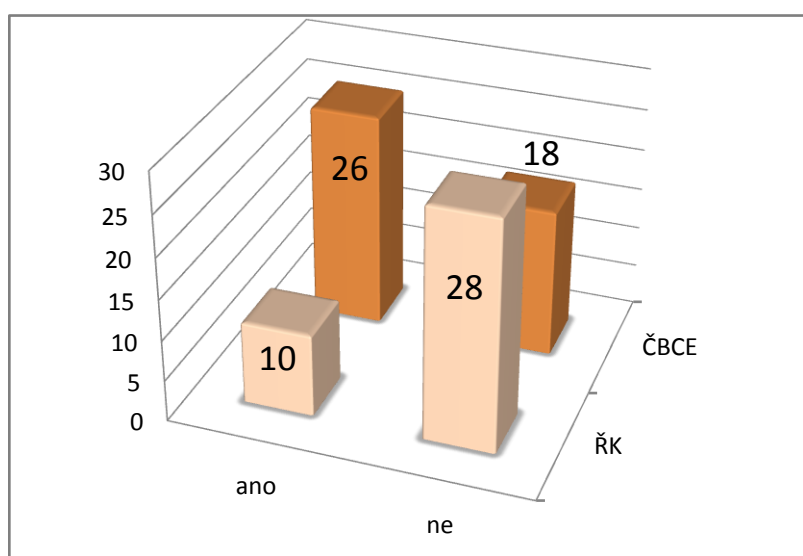
Respondenti z řad ŘK v této otevřené otázce uváděli jako nejčastější odpověď opět kamarády či přátele se stejnými názory, druhé nejčastěji uváděné bylo setkávání s Bohem, poté psychická a duchovní podpora, následováno vyplněním času, obohacení života pocitem, že někam patří a růst a upevnění ve víře.

Otázka č. 15: Co očekáváš od křesťanského společenství v budoucnu?

V této otevřené otázce dotazníku bylo odpovídáno téměř podobně v rámci obou církví. Nejčastěji respondenti uváděli, že od společenství očekávají to, co dosud či nic víc. Z dalších odpovědí uvádím utužení kolektivu, trvalé přátelství, upevňování hodnot a oporu.

Otázka č. 16: Uvítal bys více aktivit pořádaných společenstvím?

Graf 18: Požadavek ohledně dalších aktivit ve společenství v ČBCE i ŘK

Zdroj: Autor, Vlastní dotazníkové šetření, 2014

U této otázky bylo často uváděno v případě záporné odpovědi, že více aktivit by se už ani nedalo stihnout respektive, že nestíhají už ani všechny dosavadní aktivity společenství. V případě kladných odpovědí bylo uváděno, že by mohlo být více sportovních aktivit, víkendových akcí a výletů.

Otázka č. 17: Myslíš si, že jsi pevnější ve víře díky tomu, že navštěvuješ křesťanské společenství?

Zde naprosto všichni respondenti uvedli kladnou odpověď, a to že jím křesťanské společenství pomáhá být odolnější a nezlomnější ve své vlastní víře.

Dílčí shrnutí výzkumné otázky

Další výzkumnou otázkou bylo: Jaké jsou motivy dětí a mládeže pro navštěvování křesťanského společenství? Z odpovědí na otázky č. 7 – 17 vyplynuly následující skutečnosti. V naprosté většině je u mladých jako prvotní impuls k návštěvě křesťanského společenství popud ze strany členů rodiny. Když už společenství navštěvují, znamená pro ně hlavně kontakt s kamarády – potvrzuje se uvedené v kap. 2.2 Období ve vývoji mládeže, kdy v každém období pubescence a středního školního věku je pro mládež kontakt s vrstevníky vnímán jako jedna z nejvýznamnějších sociálních potřeb. Pro období adolescence je důležitá identifikace se skupinou vrstevníků. V mladé dospělosti jsou velmi významné symetrické vztahy s vrstevníky. Mládeži jde v první řadě o kontakt s vrstevníky, to je vše podpořeno identifikací se stejnou názorovou a duchově souznící skupinou přátel. V křesťanském společenství si rozvíjejí duchovní život a budují křesťanské zázemí, které společně sdílejí s ostatními členy. Na základě zjištěných poznatků hypotézu H₂ potvrzují, tzn., že hlavním motivem pro navštěvování církevních spolků je výchova v rodině.

V porovnání s výzkumem Kapláňka, týkající se motivace mladých lidí ke vstupu do církve z 28. 4. 2006⁹⁴, se potvrzuje důležitost sociální motivace k navštěvování křesťanského společenství z důvodu potřeby identifikace s vrstevnickou skupinou stejného smýšlení. Výsledek výzkumu diplomové práce Bůžkové⁹⁵ potvrzuje důležitost pro-křesťansky orientovaného rodinného prostředí pro získání základů křesťanské víry a návaznost ve víře mladého člověka v období slábnutí vlivu rodiny v křesťanském společenství. Výsledky výzkumu religiozity středoškolské mládeže jako výzvy české církve z 27. 10. 2011⁹⁶, se ztotožňují s názorem na vytváření relevantního vztahového prostředí mládežnických organizací pro mládež přicházející do církve a celkový pozitivní přístup ke členům, který může ovlivnit vnímání církve ze strany mladých lidí.

---

⁹⁴KAPLÁNEK M. Motivace mladých lidí ke vstupu do církve - výsledky výzkumu 28. 4. 2006 Dostupné z:<http://www.tf.jcu.cz/getfile/4478092603a1a924>

⁹⁵BŮŽKOVÁ, Miroslava. Srovnání vlivů výchovy působících na předškolní děti a dospívající mládež k získání základů křesťanské víry a utváření jejich křesťanského života. České Budějovice, 2012. diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta

⁹⁶DRABINA, D., KUKLÍNEK, J., UNGER, J., Výsledky výzkumu religiozity středoškolské mládeže jako výzva české církvi. 27. 10. 2011 Dostupné z:
<http://notabene.granosalis.cz/modules.php?name=News&file=article&sid=2504&mode=nested&order=0&thold=0>

7.2.2 Vyhodnocení dotazníků určených animátorům / vedoucím společenství

Vyhodnocení dotazníků u vedoucích/animátorů křesťanských společenství pro mládež je z důvodu malého počtu respondentů vyhodnocováno pouze textovou formou. Respondenti z řad animátorů/vedoucích křesťanských byli zastoupení dvěma ženami z řad ŘK a jedním mužem a třemi ženami z řad ČBCE.

Za účelem ověření hypotézy H₃ (**Církev vychází při práci s mládeží z vlastní církevní metodologie výchovy - aplikace křesťanských pedagogických metod**) byly vytvořeny otázky č. 1 – 6. S touto hypotézou koresponduje výzkumná otázka: Jaká je filosofie výchovy v křesťanských společenstvích, specifika a jejich výchovné metody? Výstupy jsou uvedeny a okomentovány u každé z otázky dotazníku.

Otázka č. 1: Kolik času týdně věnujete na přípravu pravidelného společenství mládeže

Dle uváděných časových hodnot lze konstatovat, že dva vedoucí společenství pro mládež z ČBCE věnují přípravě 3-4 hodiny týdně. Další dva respondenti z ČBCE a dva respondenti z ŘK věnují přípravě aktivit do společenství týdně do 2 hodin.

Otázka č. 2: Využíváte při vedení mládeže speciální metodologii vydanou přímo pro dané společenství/církev?

U obou respondentů z řad ŘK církve byly uvedeny negativní odpovědi. U respondentů z ČBCE pouze muž, 41 let, uvedl, že speciální metodologii používá, a to skripta pro vedení duchovního růstu dětí, mládeže a dospělých, kdy jednotlivá společenství mládeže mají jiné zpracování skript, a to rozdílné podle věku účastníků. Odpovědi dalších vedoucích z ČBCE byly negativní. Z uvedeného vyplývá, že metodika pro vedení mládeže existuje, ovšem její využívání výzkumným vzorkem je pouze sporadické.

Otázka č. 3: Využíváte některé speciální církevní pedagogické postupy (které jsou aplikovány výhradně v církevních společenstvích)?

Speciální postupy křesťanské pedagogiky, např. od F. Tomáška, R. Ortnera, J. Bosca či jiné literatury se zaměřením na křesťanskou pedagogiku, využívají dva animátoři z řad ČBCE, další dva respondenti z ČBCE uvedli, že je využívají málo. V odpovědích animátorů z ŘK církve bylo jednou uvedeno, že speciální postupy nevyužívají vůbec, druhý respondent uvádí, že speciální postupy využívá velmi málo.

Otázka č. 4: Můžete uplatňovat, případně uplatňujete vlastní kreativitu ve vedení společenství?

Zde byly u všech respondentů z církví ŘK i CBČE jednomyslné odpovědi „Ano a uplatňuji.“ Každý vedoucí či animátor se snaží o vedení společenství ve svém vlastním duchu a podle svého vědomí a svědomí se svými nápady.

Otázka č. 5: Podílíte se sám/a na zlepšování vývoje církevních příruček v souladu se současnou dobou?

Oba respondenti z církve ŘK uvedli, že se na inovaci církevních příruček nepodílí. Z církve ČBCE dva respondenti uvedli, že se na inovaci nepodílejí a u zbylých dvou respondentů bylo uvedeno, že se na zlepšování církevních příruček podílí.

Zde jde o individuální možnost jednotlivých vedoucích/animátorů a případný kontakt s lidmi, kteří církevní příručky vytváří. Z toho se odvíjí i malá možnost zasahování do obsahu příruček. Seznam doporučené literatury pro témata ve společenství mládeže lze najít na webových portálech jednotlivých církví. Vyhledávat lze dle námětu i dle typu literárního útvaru.

Otázka č. 6: Co se snažíte mládež ve společenství naučit, co je pro Vás důležité, aby je společenství naučilo?

Z odpovědí na otevřenou otázku lze vyvodit, že hlavní věcí, kterou se snaží animátoři křesťanských společenství předat svým členům, a která je uvedena u všech odpovědí, byť v modifikované podobě, je víra v Boha a posílení vztahu mezi člověkem a Bohem. Z odpovědí je patrné, že se snaží mládež ve společenství vést na cestu mladého křesťanský vyžralého člověka zodpovědného za svůj vlastní život. Jednotlivé odpovědi respondentů jsou uvedeny v příloze P V.

Dílčí shrnutí výzkumné otázky

Výzkumnou otázkou bylo: Jaká je filosofie výchovy v křesťanských společenstvích, specifika a jejich výchovné metody? Z odpovědí na otázky č. 1 – 6 vzhledem k malému výzkumnému vzorku a limitované hloubce dotazníkového šetření je třeba upozornit na skutečnost, a to že nebylo zjištěno komplexní pojetí a uchopení vedení společenství pro mládež. Vyhodnocením dotazníků však vyplývá, že hlavní filosofií výchovy v křesťanských společenstvích je seberealizace mladých a nápomoc s orientací života na správné duchovní cestě. Využívání speciální metodologie bylo v dotazníkovém šetření zmíněno sporadicky, vzhledem k malému počtu dotazovaných animátorů společenství nelze v praktické části tuto otázku více rozvést či

omezené používání metodiky paušalizovat. Častější je dle odpovědí respondentů využívání zásad náboženské pedagogiky.

Na základě výsledku dotazníkového šetření vyhodnocuji hypotézu H₃, a to tak, že církve mají pro práci s mládeží vlastní metodologii, avšak animátory společenství je využívána pouze sporadicky. Mezi animátory je využívanější aplikace obecnějších zásad křesťanské pedagogiky. Hypotéza je tudíž potvrzena jen z její jedné části.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývá křesťanskými společenstvími pro mládež a je členěna na část teoretickou a praktickou.

V teoretické části první kapitola pojednává o současném stavu křesťanství a nastiňuje jeho současnou problematiku. V jednotlivých podkapitolách je pojednáno o Římskokatolické a Českobratrské církvi, vzniku, vývoji a specifikách obou církví.

Druhá kapitola je věnována popisu a důvodu existence křesťanských společenství pro mládež. Zde jsou kapitoly zaměřeny na funkci společenství, práci s mládeží a obsahovou náplní existujících společenství. Podrobně jsou zde popsány a specifikovány jednotlivá období vývoje mládeže a samostatná kapitola je věnována duchovnímu smyšlení mládeže.

Další kapitola se zabývá přístupem církve k mládeži a specifikami církevní práce s mladými. Důraz je zde položen na metody křesťanské výchovy.

Následující kapitola pojednává o aktivitách církevních společenství, o křesťanské literatuře související s mládeží a specifikách křesťanské pedagogiky a její filozofii.

V praktické části bakalářské práce byly na základě zjištěných informací vyvozeny závěry a ověřeny stanovené hypotézy. Nulová hypotéza H_0 (Příslušnost k církvi nemá zásadní vliv na trávení volného času mládež) byla falsifikována, jelikož z dotazníkového šetření vyplynulo, že věřící mládež navštěvující společenství tráví velmi významnou část svého volného časového fondu ve společenství mládeže a přidružených aktivitách či při dalších církevních činnostech. Hypotézu H_1 (Křesťanské spolky se snaží zaujmout mládež širokou škálou svých sportovních, kulturních a uměleckých aktivit a kombinují tyto aktivity pro svoji náboženskou osvětu) jsem na základě výstupů z dotazníkových otázek potvrdila. Křesťanské společenství pro mládež nabízí pro účastníky širokou škálu vyžití a tyto aktivity bývají zaměřené do oblasti křesťanství. Co se týká hypotézy H_2 (Hlavním motivem pro prvotní navštívení církevních společenství pro mládež je výchova v rodině - vliv rodiny na navštěvování dětí a mládeže v církevních spolcích), tak zde byla hypotéza potvrzena. Výsledky dotazníkového šetření ukázaly, že prvotní impulz k návštěvě společenství přišel u většiny z řad rodinných příslušníků a téměř u všech členů společenství se rodinní příslušníci účastní aktivit a akcí pořádaných křesťanským společenstvím pro mladé a také většina členů debatuje v rodině ohledně dění v křesťanském společenství. Hypotéza H_3 (Církev vychází při práci s dětmi z vlastní církevní metodologie výchovy - aplikace křesťanských pedagogických metod) má dvojí výklad. V případně teoretické části bakalářské práce byla

hypotéza potvrzena, protože církve mají vlastní pedagogické postupy a metodologii, nicméně na základě výsledků dotazníkového šetření bylo zjištěno využívání spíše obecnějších zásad křesťanské pedagogiky. Hypotéza byla tedy dle závěrů z dotazníkového šetření potvrzena jen z části. Opět ale upozorňuji na malý výzkumný vzorek z řad animátorů, což mohlo výsledek výrazně ovlivnit.

Při svém výzkumu jsem dospěla k závěru, že mladí lidé navštěvující křesťanské společenství, se považují za členy církve. Do křesťanského společenství jim ve většině případů ukáže cestu někdo z rodiny. Rodinní příslušníci členů navštěvujících společenství pro mládež se také účastní aktivit pořádaných společenstvím. Pro mládež společenství hlavně znamená kontakt s kamarády a místo, kde mají křesťanské zázemí pro prohlubování duchovního života.

V křesťanském společenství tráví významnou část svého volného času a zároveň je to jejich oblíbená činnost. Jejich motivy k navštěvování společenství jsou vyjádřeny sdílením společných křesťanských hodnot s lidmi stejného zaměření - identifikace se stejnou skupinou lidí a navazování přátelství. Přínos společenství vidí v setkávání s kamarády se stejnými názory, setkávání s Bohem jeho blízkost a upevňování víry v něho, jistotu podpory v životě a pocitem, že někam patří. Členové společenství jsou spokojeni se stávající náplní společenství.

Využitelnost výsledků této tematiky bakalářské práce jsou uplatnitelné v církevních farnostech provozující křesťanská společenství pro mládež, jako přínosná zpětná vazba na vnímání křesťanského společenství očima členů navštěvující daný spolek.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BALÍK, J. Pojď a následuj mě: témata pro společenství mládeže. 1. vyd. Praha: Paulínky, 2001, 166 s. ISBN 80-86025-46-2.
- BALÍK, J. Monitoring mínění mladých lidí v církvi: naslouchat mladým lidem, kteří jsou bohatstvím církve. Praha: Sekretariát Sekce pro mládež ČBK, 2013, 216 s. ISBN 978-80-260-4773-5.
- BŮŽKOVÁ, M. diplomová práce: „Srovnání vlivů výchovy působících na předškolní děti a dospívající mládež k získání základů křesťanské víry a utváření jejich křesťanského života.“ České Budějovice, 2012. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.
- CARDININI, F. Dějiny křesťanství pro mládež. Karmelitánské nakladatelství, 2009, 95 s. ISBN 978-80-7195-141-4.
- DŘÍMAL, L. František Tomášek jako katecheta dětí a mládeže. Olomouc: Matice cyrilometodějská s.r.o., 2002, 164 s. ISBN 80-7266-107-8.
- ERIKSON, Erik H. Jugendund Krise: die Psychodynamik imsozialen Wandel. Publisher: Klett-Cotta, 1998, 344 s. ISBN: 978-3-608-91925-7.
- FERRERO, B. Šťastní rodiče - Křesťanská výchova podle Dona Boska. Praha: Portál, 2004, 147 s. ISBN 80-7178-937-2.
- GAVORA, P. Výzkumné metody v pedagogice. Brno: Paido, 1996, 130 s. ISBN 80-85931-15-x.
- HALÍK, T. Chci, abys byl. Křesťanství po náboženství. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2012, 263 s. ISBN 978-80-7422-177-4 .
- HEJNA, D. Náboženství a společnost: Věda o náboženství a její historické kořeny. Praha: Grada Publishing a.s., 2010, 198 s. ISBN 978-80-247-2427-0.
- HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál, 2004, 176 s. ISBN 80-7178-927-5.
- HORÁK, Z. Církev a české školství. Praha: Grada Publishing a.s., 2011, 264 s. ISBN 978-80-247-3623-5.
- KAPLÁNEK, M. Pastorační mládeže. Studijní text pro pracovníky s mládeží. Praha, 1999.
- KONZBUL P. Jak mluvit s dospívajícím o víře. Brno: nakladatelství Cesta, 2013, 95 s. ISBN 978-80-7295-167-3

- KRYVELJOV, I. A. Dějiny náboženství. Praha: Nakladatelství Mladá fronta, 1981, 361 s.
- LUCKMANN, Thomas. The Invisible Religion. New York: Macmillan, 1967 ISBN 0-02576-700-3
- MAJEROVÁ, V., MAJER, E. Kvalitativní výzkum v sociologii venkova a zemědělství - část I. Česká zemědělská univerzita v Praze - Provozně ekonomická fakulta. Praha: CREDIT, 1999. 158 stran. ISBN 80-213-0507-X.
- MAŇÁK, J. a kol. Kapitoly z metodologie pedagogiky. Brno: Paido, 1996, 125 s. ISBN není
- MUCHOVÁ, L. Úvod do náboženské pedagogiky. 2. přeprac. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1994, 245 s.
- ORTNER, R., BURGHARDT, J. Výchova k viere: pomoc pre rodičov a vychovávateľov. Trnava: Dobrá kniha, 2001, 86s. ISBN 9788071413240.
- PAPICA, J., VLČEK, J. Divini illiusmagistri Encyklika papeže Pia XI. o křesťanské výchově mládeže z 31. 12. 1929. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1947.
- PÁVKOVÁ, J. Pedagogika volného času. Praha: Portál, 2008, 221 s. ISBN 978-80-7367-423-6
- PAVLINCOVÁ, H. a kol. Slovník - judaismus, křesťanství, islám. Praha: Nakladatelství Mladá fronta, 1994, 469 s. ISBN 80-204-0440-6.
- PECKA, D. Umění žít: katolická mravouka. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947 332-[6] s.
- REINSBERG, J. Skaut přemýšlí o Kristu. Praha: Nakladatelství Scriptum, 1992, 122 s. ISBN 80-85528-04-5.
- SCHÖNBORN, Ch. a kol. YOUCAT. Bratislava: Karmelitánské nakladatelstvo s.r.o., 2011 ISBN 978-80-89231-99-7.
- SULLIVAN, H. S. The interpersonal theory of psychiatry. New York: Norton, 1953, 416 s. ISBN 978-0393001389.
- ŠOLTÉSZ, Š. Dějiny křesťanské církve. Praha: Kalich, 1990, 158 s. ISBN 80-7017-204-5.
- ŠTĚŘÍKOVÁ, E. Christian David - Zakladatel obnovené Jednoty bratrské. V Suchdole nad Odrou: Moravian, 2012, 348 s. ISBN 978-80-904732-1-8.
- TOMÁŠEK, F. Katolický katechismus. 6. přeprac. vyd. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1967, 149 s.

TOMÁŠEK, F. Pedagogika: úvod do pedagogické praxe pro vychovatele a rodiče. Brno: Nakladatelství Nibowaka, 1992, 348 s. ISBN 80-801294-0-4.

VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří. Praha: Portál, 2000, 522 s. ISBN 80-7178-308-0.

Všeobecné direktorium pro katechizaci. Vydal: sekretariát české biskupské konference. Praha: 1998.

ZVĚŘINOVÁ L. Závěrečná práce: "Sociálněpedagogický přínos pedagogiky Františka Tomáška." Brno, 2010. Masarykova universita.

ČASOPISY:

Bratrstvo: časopis mladé českobratrské generace. Praha: Výbor českého ústředního svazu křesťanských spolků a Sdružení evangelické mládeže. 2004, roč. 45 č. 1 ISSN 1213-9351.

Budoucnost církve: časopis pro podporu pastorace mládeže. Praha: Asociace křesťanských sdružení mládeže. 2011, roč. 18, č. 3-4. ISSN 1803-8131.

Křesťanská pedagogika. Hradec Králové: Biskupství královéhradecké, 2002. 4x ročně. ISSN 1213-9718.

Naše rodina: Svět víry; Mladí dostanou od papeže dárek. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 2011, roč. 43, č. 18. ISSN 0323-2743.

Teologické texty: Časopis pro teologické a praktické otázky teologie; Předávání víry mladé generaci. Praha: Tisk Fokus s.r.o., 2008, roč. 30, č. 4. ISSN 0862-6944.

Teologické texty: Časopis pro teologické a praktické otázky teologie; Několik postřehů o duchovní situaci mladých lidí. 2009, roč. 31, č. 2. ISSN 0862-6944.

INTERNETOVÉ ZDROJE:

Bratrstvo, evangelický časopis pro mládež. Nesu jak to dobré, tak to špatné [online]. 2012 [cit. 2014-02-27]. ISSN 1213-9351. Dostupné z: <http://bratrstvo.evangnet.cz/2012/05/nesu-jako-to-dobre-tak-to-spatne/>

Český statistický úřad. Náboženské vyznání obyvatelstva České republiky: Skladba obyvatelstva podle náboženského vyznání[online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/nabozenske_vyznani_obyvatelstva_ceske_republiky_23_12_04

Český statistický úřad. Skladba věřícího obyvatelstva podle náboženského vyznání a podle věku [online] [cit.2014-01-05]. Dostupné z:http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/o/4110-03--skladba_obyvatelstva_podle_nabozenskeho_vyznani,_pohlavi_a_podle_veku.

DRABINA, D., KUKLÍNEK, J., UNGER, J., Výsledky výzkumu religiozity středoškolské mládeže jako výzva české církvi. 27. 10. 2011 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://notabene.granosalis.cz/modules.php?name=News&file=article&sid=2504&mode=nested&order=0&thold=0>.

Evangelická mládež Brno sbor I. [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://evangelicka-mladez-brno1.ic.cz/omladezi.php>.

Farní sbor ČCE v Brně - Židenicích. [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://zidenice.evangnet.cz/index.php?clanek=162>.

GRUBER, Jiří. Katolík nebo evangelík?: Pozvání na cestu. <http://brno1.evangnet.cz/> [online]. [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: <http://brno1.evangnet.cz/node/337>.

KAPLÁNEK, M. Spirituální projevy v kultuře mládeže. 2012, 24s. [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://www.tf.jcu.cz/getfile/3e68f3bf248dd945>.

KAPLÁNEK, M. Mládež. 2007, 10s. [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://www.tf.jcu.cz/getfile/4c75cfdb2ef576df>.

KAPLÁNEK M. Motivace mladých lidí ke vstupu do církve - výsledky výzkumu 28. 4. 2006 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://www.tf.jcu.cz/getfile/4478092603a1a924>.

Katolíci a evangelíci: beseda dvou teologů, katolického a evangelického, univerzitních profesorů a kněží T. Halíka a J. S. Trojana. [online]. 3. 2. 2010 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://bibahis.blogspot.cz/2010/01/katolici-evangelici.html>.

Komunita Emmanuel. [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.emmanuel.cz/spolecenstvi/>.

MATĚNA, J. Mladí v Katolické církvi v Česku: Aktivity mládeže dnes. [online]. 8. listopadu 2000 [cit. 2014-01-04]. Dostupné z: http://www.christnet.cz/clanky/1383/mladi_v_katolicke_cirkvi_v_cesku.url.

Mladí komunity Emmanuel při římskokatolickém farním úřadě u sv. Tomáše. [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://mladi.emmanuel.cz/akce/mladi-16-24/>.

OPATRŇY, A. Pastorage: Podklady pro pastorage a duchovní život. Wwww.pastorage.cz [online]. [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.pastorage.cz/Tematicke-texty/1-Mala-spolecenstvi.html>.

Římskokatolická farnost Olešnice na Moravě. [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: http://olesnice.katolik.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=93&Itemid=92

ŠOUREK, M. O cílech práce s mládeží: Metody práce s mládeží. Evangnet [online]. 2004 [cit. 2014-01-18]. Dostupné z: http://www.evangelnet.cz/materialy/mladez/metody/52-o_cilech_prace_s_mladezi.

Ziele und Aufgaben kirchlicher Jugend arbeit (Würzburger Synode, 1975) 18s. Dostupné z: <http://downloads.pfarrbriefservice.de/1/56/1/84389787105323761590.pdf>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

- ČBCE Českobratrská církev evangelická
- PC Osobní počítač, možno i notebook
- ŘK Římskokatolická církev

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Rozdělení respondentů církve ČBCE dle věku.....	41
Graf 2: Rozdělení respondentů církve ŘK dle věku	41
Graf 3: Rozdělení respondentů církve ČBCE i ŘK dle pohlaví.....	42
Graf 4: Navštěvování volnočasových aktivit respondentů ČBCE i ŘK.....	43
Graf 5: Členství v křesťanské církvi respondentů ČBCE i ŘK	44
Graf 6: Navštěvování bohoslužeb v kostele - respondenti ČBCE i ŘK.....	44
Graf 7: Počet hodin strávených přípravou do společenství či přímo v křesťanském společenství - respondenti z řad ČBCE.....	45
Graf 8: Počet hodin strávených přípravou do společenství či přímo v křesťanském společenství - respondenti z řad ŘK.....	46
Graf 9: Nejčastější aktivity ve volném čase během týdne – respondenti ČBCE	46
Graf 10: Nejčastější aktivity ve volném čase během týdne – respondenti ŘK	47
Graf 11: Nejoblíbenější aktivity ve volném čase během týdne – respondenti ČBCE.....	48
Graf 12: Nejoblíbenější aktivity ve volném čase během týdne – respondenti ŘK	48
Graf 13: Nejvýznamnější důvody respondentů ČBCE i ŘK pro navštěvování společenství...	50
Graf 14: Osoba zodpovědná za navštěvování společenství respondentů ČBCE i ŘK.....	51
Graf 15: Sdílení dění v křesťanském společenství s rodinnými příslušníky respondentů ČBCE i ŘK	51
Graf 16: Účast rodinných příslušníků ČBCE i ŘK na aktivitách pořádaných křesťanským společenstvím.....	52
Graf 17: Křesťanské tematické zaměření aktivit společenství v ČBCE i ŘK.....	53
Graf 18: Požadavek ohledně dalších aktivit ve společenství v ČBCE i ŘK	54

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: ukázka z knihy YouCat	69
Příloha P II: ukázka z knihy Katolický katechismus.....	70
Příloha P III: Dotazník pro členy křesťanského společenství mládeže.....	71
Příloha P IV: Dotazník pro animátory křesťanského společenství mládeže	74
Příloha P V: Odpovědi animátorů	76

PŘÍLOHA P I: UKÁZKA Z KNIHY YOUCAT

Ukázka:

Prvá kapitola: Důstojnost člověka

315. Čo je to hriech?

Hriech je slovo, skutok alebo úmysel, ktorým sa človek vedome a dobrovoľne prehrešuje proti správnej poriadku vecí, ktorý ustanovila Božia láska. [1849-1851, 1871-1872]

Hriech znamená niečo horšie ako iba porušiť nejaké ľudské ustanovenia. Hriech sa vedome a dobrovoľne obracia proti Božej láske a ignoruje ju... tak ako hriech zaťažuje vinou, zraňuje ma a ničí svojimi dôsledkami, tak otravuje a poškodzuje aj moje okolie, pretože narušuje moje vzťahy k ľuďom aj k svetu. Iba očima viery v Božej prítomnosti možno spoznať závažnosť hriechu. → 67, 224-239.⁹⁷

---

⁹⁷SCHÖNBORN, Ch. a kol. YOUCAT. s. 179

PŘÍLOHA P II: UKÁZKA Z KNIHY KATOLICKÝ KATECHISMUS

Ukázka:

94. Těžký hřích a jiné druhy hříchů:

276. Co je to hřích?

Hřích je vědomé a dobrovolné přestoupení zákona Božího.

...Přirozené následky každého hřichu a tím více hřichu těžkého, bývají: nepokojné svědomí, škoda, nemoc, hanba, ... někdy pokuta a vězení.⁹⁸

---

⁹⁸TOMÁŠEK, F. Katolický katechismus. s. 126

5. Jakými aktivitami trávíš svůj volný čas v běžném týdnu?

☐ PC	☐ sport	☐ návštěva nákupního centra
☐ kroužky	☐ TV a DVD	☐ modlení
☐ hudba	☐ studium do školy	☐ čtení z bible
☐ četba	☐ návštěva kultury (kino, divadlo, koncerty, výstavy)	☐ návštěva křesťanského společenství
☐ nic nedělání	☐ domácí práce	☐ jiné.....
☐ venku		

6. Z odpovědí předchozí otázky uveď 5 pro tebe nejoblíbenějších (nezáleží na pořadí oblíbenosti).

1.	3.	5.
2.	4.	

7. Co pro Tebe znamená navštěvování společenství? Zatrhni 3-5 z nabídky a očíslej (1 znamená nejvíce významná).

☐ kontakt s kamarády	☐ společné výlety	☐ upevnění křesťanských hodnot
☐ povídání	☐ křesťanské zázemí	☐ JINÉ .....
☐ hry a zábava	☐ duchovní život	
☐ poznávání bible	☐ moje místo v církvi	

8. Kdo nebo co tě přivedlo do křesťanské církve (spolku mládeže)?

☐ rodiče, prarodiče, někdo jiný z rodiny	☐ já sám – např. našel jsem to na internetu	☐ jiné .....
☐ kamarád	☐ mám to blízko bydliště	

9. Bavíte se doma v rodině o tom co se děje v křesťanském společenství?

- ano ne

10. Účastní se někdo z rodiny nějakých aktivit pořádaných křesťanským společenstvím (tábory, akce, atd.).

- ano ne

11. Jaké aktivity máš v křesťanském společenství nejraději?

☐ čtení písma	☐ výlety	☐ sportování
☐ poslouchání příběhů	☐ hry	☐ debatování
☐ pomoc s domácími úkoly	☐ malování	☐ kulturní aktivity (hraní na kytaru, divadlo, apod.)

12. Bývají aktivity z bodu 11 tematicky zaměřené do oblasti křesťanství?

- ano ne

Pokud jsi odpověděl ano v otázce č. 12, popiš vybranou aktivitu ve 3 větách.

.....

.....

13. Proč ses rozhodl navštěvovat právě křesťanské společenství, čím tě nejvíce oslovuje?

☐ modlitby	☐ sdílení křesťanského života s lidmi se stejnými hodnotami	☐ přejí si to rodiče
☐ čtení z bible	☐ zajímavé příběhy	☐ diskuze
☐ přednášky	☐ hry	

14. Co Ti křesťanské společenství dosud přineslo?

.....

.....

15. Co očekáváš od křesťanského společenství v budoucnu?

.....

.....

16. Uvítal bys více aktivit pořádaných společenstvím?

- ano ne Pokud ano, jaké?

.....

.....

17. Myslíš si, že jsi pevnější ve víře díky tomu, že navštěvuješ křesťanské společenství?

- ano ne

PŘÍLOHA P IV: DOTAZNÍK PRO ANIMÁTORY KŘESŤANSKÉHO SPOLEČENSTVÍ MLÁDEŽE

Milí animátoři mládežnického společenství, obracím se na Vás se žádostí o vyplnění dotazníku.

Při vyplňování dotazníku, prosím, postupujte od první položky ke druhé a nepřeskakujte žádnou z nich. V případě nedostatku místa odpověď označte a využijte druhou stranu listu. Odpověď označte křížkem, nebo doplňte slovně. Nad každou otázkou se zamyslete a odpověďte co nejuvěstižněji, dle Vašeho názoru, stručně a pravdivě.

Dotazník je zcela anonymní a mohu Vás ujistit, že bude použit pouze pro potřebu mé bakalářské práce.

Děkuji za pochopení, zájem a upřímnou spolupráci

Vladěna Reková

Věk: .....

Zakroužkujte: žena muž

Datum vyplnění: .....

Název společenství mládeže: .....

1. Kolik času týdně věnujete na přípravu pravidelného společenství mládeže?

do 2 hodin týdně   3 - 4 hodiny týdně   více než 4h

2. Využíváte při vedení dětí speciální metodologii vydanou přímo pro dané společenství/církev?

ano   ne

Pokud ano, tak stručně popište

.....

.....

.....

.....

3. Využíváte některé speciální církevní pedagogické postupy (které jsou aplikovány výhradně v církevních společenstvích)?

nevyužívám vůbec   velmi málo   málo

využívám   využívám často

4. Můžete uplatňovat, případně uplatňujete vlastní kreativitu do vedení společenství?

ano a uplatňuji,

ano a neuplatňuji,

ne a neuplatňuji

5. Podílíte se sám/a na zlepšování vývoje církevních příruček v souladu se současnou dobou?

podílím

nepodílím

6. Co se snažíte předávat mládeži ve společenství, co je pro Vás důležité, aby jim společenství předalo?

.....

.....

.....

PŘÍLOHA P V: ODPOVĚDI ANIMÁTORŮ

Animátor společenství mládeže ŘK církve, žena, 25 let:

Zodpovědnost za svůj život, osobní vztah s Kristem a touhu po životě s ním.

Animátor společenství mládeže ŘK církve, žena, 37 let:

Život z víry, modlitby a duchovní život, pomáhat bližním, důležitost lidských vztahů a jejich přednosti. Mládež mnohdy nedokáže přemýšlet a rozjímat nad svým životem a událostmi které je potkají. Je třeba, aby si uvědomili, že pokud jsou vnitřně vyrovnaní, působí pak tak i na venek.

Animátor společenství mládeže ČBCE církve, žena, 25 let:

Osobní vztah s Bohem, osobní zodpovědnost za víru.

Animátor společenství mládeže ČBCE církve, žena, 38 let:

Zkušenost osobně prožívané víry, oporu na životní cestě.

Animátor společenství mládeže ČBCE církve, žena, 42 let:

Víru v Boha, sounáležitost s církevním společenstvím, zázemí.

Animátor společenství mládeže ČBCE církve, muž, 41 let:

Hlavní je poznání a posílení víry mezi člověkem a Bohem. Uvědomění si že bez Boha je život prázdný. Posílení morálních hodnot a význam rodiny a vztahů.

